EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 184, 1 Ocak '98, 30.000 TL

Geride kalan yıldan çizgiler

Geride kalan yıla dünya ölçeğinde baktığımızda ilk göze çarpan, yapısal iktisadi bunalımın ağırlaşarak sürmesidir. 10 yıllık bir aradan sonra dünya borsalarında bir kez daha yaşanan genel sarsıntı, bunalımdaki bu ağırlaşmanın bir göstergesidir. Borsa krizi bütün büyük kapitalist metropollerde geçici sarsıntılar yaratırken, krizin merkezi Uzak Asya'da iktisadi çöküntülerle birleşti. Burjuva propaganda tarafından kapitalist ekonomik gelişmenin dinamizmine son 20-30 yıldır örnek olarak gösterilen ve "Asya kaplanları" olarak övülen ekonomiler, son aylarda peşpeşe iflaslara sürükleniyorlar.

Bir zamanlar "Brezilya mucizesi" deniliyordu, sonrası bu ülke için tam bir iflas oldu. Aynı zamanda 20 yıllık faşist askeri rejime örtü olarak da kullanılan bu sahte "mucize"nin artık hiç sözü edilmiyor. Daha sonraları "Meksika mucizesi" öne çıkarıldı, bir kaç yıl önce o da tam bir iflasa sürüklendi. İMF'nin 50 milyar dolarlık kredisi karşılığında Meksika ekonomisi ve maliyesi tamamen ABD'ye teslim edilerek durum şimdilerde idare ediliyor. "Kore mucizesi" ise çoktan gözden düşmüştü. '80'li yıllardan beridir bu ülke artık "mucize"sinden çok, militan ve kararlı işçi ve öğrenci hareketi ile anılıyor. İşte bu eski "mucize" numunesi ülkenin ekonomisi de '97 yılının son günlerinde nihayet iflas bayrağını çekti. Sürünerek yaşayabilmek için İMF'den 100 milyar dolar kredi alması ve elbette ki, tıpkı Meksika gibi, ekonomiyi ve maliyeyi olduğu gibi kredi sahiplerine teslim etmesi gerekiyor. Ve nihayet öteki "Asya kaplanları". '97 yılının en önemli olaylarından olan borsa krizleri işte bu ülkelerde patlak verdi ve iflaslar birbirini izledi. Bu iktisadi iflas ve çöküntünün son halkası ise, 30 yıllık kanlı bir faşist rejimin hüküm sürdüğü Endonezya oldu.

Tüm bunlar bir bütün olarak dünya kapitalizminin çürük temellerine göstergedir. Bunalım ne geçici ne de yereldir. Arada çok kısa süreli bazı soluklanmalar yaşansa da, genel bilanço açısından kapitalist dünya ekonomisi günden güne ağırlaşmakta olan bir iktisadi ve mali bunalımın pençesindedir.

Kapitalist dünyada ağırlaşan bu iktisadi-mali bunalıma emperyalistler arasında gittikçe sertleşen bir rekabet eşlik etmektedir. İktisadi ve siyasal nüfuz alanlarını genişletmek için bugün emperyalist odaklar kıyasıya bir rekabet içindedirler. Rekabetteki bu sertleşme, emperyalist gruplaşmaları daha belirgin hale getirmekte, emperyalist dünya kendi iç davranış bütünlüğünü gittikçe daha çok kaybetmektedir. Son Irak krizi buna iyi bir örnektir. '91'deki davranış birliğinden bugün artık eser yoktur ve bunun gerisinde kıyasıya bir pazar ve siyasal nüfuz kavgası vardır. ABD'nin bugün İran'la ilişkilerini yeniden onarmak ihtiyacı duymasının gerisinde de aynı şekilde bu vardır. Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye karşı tavrının gerisinde de, başka şeyler yanında yine bu, Türkiye'nin AB bünyesinde bir ABD mevzisi olmasına Avrupalı emperyalistlerin tepkisi vardır.

Emperyalist dünyada iktisadi bunalımın ve sertleşen rekabetin her zaman ağır bir faturası vardır. Ve her zaman olduğu gibi bugün de bu fatura dünya ölçüsünde işçi sınıfına ve emekçi kitlelere ödetilmektedir. Bunalımın nispeten hafif olduğu dönemlerde bu fatura daha çok sistemin bağımlı ülkelerine aktarılır, acımasız bir biçimde

bağımlı ülkeler halklarına ödetilirdi. Bu dönem çoktan geride kalmış durumda. Son 25 yıldır gelişmiş kapitalist ülkelerde işsizlik ve enflasyon birarada yaşanmakta ve bu emperyalist metropollerdeki işçi ve emekçilerin yaşam koşullarını parça parça kötüleştirmekteydi. '80'li yıllarda neo-liberal politikalarla ve asıl olarak da '90'lı yıllarda, tüm emperyalist metropollerde işçi sınıfına topyekün iktisadi ve sosyal saldırılar başlatıldı. Doğu Bloku'nun çöküşünün kolaylaştırdığı bu saldırılar, '97 yılı boyunca da tüm hızıyla sürdü. Bugün emperyalist metropollerde işsizlik sürekli rekorlar kırarak büyümekte, işçilerin ve emekçilerin yaşam koşulları günden güne kötüleşmektedir. Sistemin metropollerinde kapitalist bunalımın ve emperyalist rekabetin sonuçları böyle olunca, bağımlı ülkelerde durumun ne olduğu, bu ülkeler emekçilerine çıkarılan faturaların hangi felaketli sonuçlara yolaçtığı kendiliğinden anlaşılır. Yoksulluk, işsizlik, açlık, hastalık ve elbetteki bunlara eşlik eden gerici savaşlar ve beyaz terör, bu ülke halklarını kasıp kavurmaya devam ediyor.

Yıldan yıla daha belirgin hale gelen sevindirici gelişme, işçi sınıfı ve ezilen halkların gitgide yükselen sesi, genişleyen ve güçlenen mücadeleleridir. '97 yılı bu açıdan önceki yıllardan başlayan eğilimin güçlenmesine tanıklık etti. Grevler, gösteriler, genel grevler, isyanlar, Arnavutluk örneğinde olduğu gibi silahlı halk ayaklanmaları, '97 boyunca da sürdü. Bugün dünya ölçüsünde işçi sınıfı hareketi gitgide kendini yeniden bulmaya başlamaktadır. Kuşkusuz mücadeleler henüz yeterli örgütlülükten, hele de herhangi bir türden devrimci önderlikten yoksundur. Kendiliğinden çıkışlar, öfkeli fakat açık hedeflerden yoksun patlamalar, mevcut durumun egemen özelliğidir. Doğal olarak kapitalizmin temelleri ya da sistemin kendisi değil, yalnızca yarattığı sonuçlara karşı mücadelelerdir bunlar. Saldırıdan çok savunmaya, yeni hak ve mevziler kazanmaktan çok mevcut hak ve mevzileri korumaya yönelik mücadelelerdir bunlar. Fakat yine de, üstelik bir önderlik boşluğu ortamında, emekçilerin kaderci bir boyun eğiş yerine gitgide daha çok ve daha yaygın bir biçimde direnme eğilimleri göstermeleri büyük önem taşımaktadır. Bu yığınları eğiten, daha ileri mücadeleler için zemin hazırlayan bir durumdur. Bu mücadelelerin yer yer sağladığı kısmi başarılar bunu ayrıca kolaylaştırmaktadır.

Dünya devrimci hareketinin '89 sonrasında iyice ağırlaşan zayıflığı ve dağınıklığı bugün hala sürmektedir. İşçilerin ve emekçilerin büyüyen mücadelelerinde devrimci akımların yeri ve etkisi henüz son derece sınırlı ve zayıftır. Yaşanan moral ve maddi yıkım, içine düşülen ideolojik kargaşa düşünüldüğünde, bu durumun bir dönem daha sürmesi olağan karşılanmalıdır. Bununla birlikte, emperyalist metropollerde ve bağımlı ülkelerde yıldan yıla sıklaşan ve yaygınlaşan işçi ve emekçi mücadeleleri, devrimci akımların moral olarak yeniden kendilerini bulacakları ve yeni bir güçlenme süreci içine girecekleri maddi zemini sürekli güçlendirdiği bir gerçektir. Kapitalizmin yapısal zaafları, büyüyen ve ağırlaşan sorunları, devrimci harekette moral toparlanmayı kolaylaştıran bir başka etkendir. Geçmişten gerekli dersleri çıkarmış ve yeni dönemin sorunlarına yaratıcı çözümler üreterek ideolojik açıdan yenilenmiş ve güçlenmiş bir dünya komünist hareketi de bu sürecin içinde zamanla şekillenerek kendini bulacaktır.

Komünistler, geride kalan yılın ilk aylarında, *"Proleter Hareketin ve Halk İsyanlarının Yeni Dönemi"* başlığı altında dünya ölçüsünde son yılların kitle mücadelelerinin özet bir bilançosunu çıkarmış ve bunu dünya devrimci ve komünist hareketinin durumuyla ilgili bir değerlendirme ile de birleştirmişlerdi. Mevcut durumun değerlendirilmesine ilişkin gereksiz yinelemelerden kaçınmak için, bugün çok daha anlamlı hale gelen bu değerlendirmeden bazı pasajları buraya alıyoruz:

"Bütün bu hareketlerin, direnişlerin ve isyanların, istisnai durumlar dışında, devrimci bir önderlikten, devrimci bir politik yön ve programdan yoksunlukları açık bir olgudur. Kendiliğindenlik, örgütsüzlük ve birbirinden kopukluk, hakim özellik durumundadır. Fakat dünya komünist ve devrimci hareketinin geride bıraktığı tarihsel yıkım olgusu

düşünülürse, bunda şaşılacak bir yan da yoktur.

"Temel önemdeki bu zaafın yarattığı sorunlara rağmen dünya ölçüsündeki bu mücadelelerin büyük bir politik öneme sahip olduğu gerçeği tartışılamaz. Her şey bir yana, günden güne yaygınlaşan bu eylem ve isyan hareketleri, '89 çöküşünü izleyen dünya ölçüsündeki gerici atmosfere ve ondan beslenen propagandaya muazzam bir darbedir. İnsanlık ne 'tarihin sonu'na gelmiştir ve ne de kapitalist düzen insanlığın ezici çoğunluğuna bir şey verecek durumdadır. Tam tersine, kapitalist sistemin onulmaz temel çelişkileri, varlığını sürdürmenin ötesinde, gitgide daha da keskinleştiği içindir ki, bizzat bunun harekete geçirdiği yığınlar, tarihin yeni bir evresini müjdelemektedir. Muazzam zenginliklerin biriktiği metropollerde bile işçisine iş ve konut veremeyen, onun bugüne kadarki sınırlı kazanımlarını bile sonu gelmeyen paketlerle peşpeşe gaspeden bir sistem, yeni sosyal mücadelelerle ve bunların varacağı yeni patlamalarla kaçınılmaz bir biçimde yüzyüze kalmaktadır ve kalacaktır. Bugün Avrupa'nın henen kıyıcığında, Arnavutluk'ta, tam da kapitalizmin soyguncu sonuçlarına karşı silahlı ayaklanma yoluna girmiş bir halk hareketi gerçeği durmaktadır. Almanya'da geride bıraktığımız günlerdeki işçi eylemleri dalgasını sermaye medyası bile, 'son onyılların ender rastlananan eylem biçimleri' olarak tanımlayabilmektedir.

"Önemli olan bugün için bunların yaşanması ve bunların söylenmesidir. Bu süreç bir yandan gerici burjuva propagandayı darbelerken, öte yandan yeni devrimci akımların filizlenmesine, varolanların moral ve maddi açıdan toparlanmasına ve güçlenmesine uygun bir zemin hazırlamaktadır. Devrimci akımların yön verebileceği yeni süreçlere ulaşabilmek için insanlık bu tarihsel ara evreden geçmek zorundadır. Dünya devrimci ve komünist hareketinin yaşadığı büyük tarihsel tahribatın ve bunun dünya ölçüsünde işçi sınıfı ve halklar üzerindeki yıkıcı etkilerinin ardından, bu yaşanılması kaçınılmaz bir tarihsel ara evredir. Bir yıl önce Fransız işçilerinin büyük eylem dalgasını değerlendirirken de ifade ettiğimiz gibi, '... biz bugünün Avrupa'sında (ve dünyasında), mümkün ya da muhtemel sınıf (ve halk) hareketlerine devrimci bir müdahaleyi değil, olsa olsa, sınıf (ve halk) hareketindeki bu tür çıkışların ve patlamaların devrimci oluşumlar için uygun bir moral ve maddi ortam oluşturmalarını umabiliriz.'

"Emperyalist metropollerde ve bağımlı ülkelerde son yıllarda hızla birbirine eklenen eylem ve isyan halkaları, sözü edilen bu moral ve maddi ortamı gitgide güçlendirmektedir. Bu dünya devrimci hareketinin yeniden güçlenmesi için koşulların oluşması ve olgunlaşması demektir. Mevcut mücadeleler yeni dönemin henüz ilk kıvılcımlarıdır. Bu kıvılcımların bir yangına doğru büyüyeceği gelecek dönemlere ulaşıldığında, inanıyoruz ki, geçmişin dersleriyle de donanmış devrimci sınıf önderlikleri birçok ülkede inisiyatifi ele alacak düzeyde toparlanmış ve güçlenmiş olacaklardır." (Mart '97)

***

'97 yılı Türkiye'de yazık ki gerek genel toplumsal muhalefet gerekse devrimci hareket için bir gerileme yılı oldu. Susurluk süreci ile başlayan gelişmelerin çok geçmeden kazandığı yeni mahiyet bir bakıma bu sonucu daha yılın başından itibaren belirledi.

Komünistler, Susurluk skandalının henüz başlangıç evresinde, devletteki çeteleşme gerçeğini yığınların geniş kesimlerini sarstığı ve peşpeşe protesto gösterilerinin gerçekleştiği bir sırada, ortaya çıkan durumun aynı zamanda burjuvazi için de belli fırsatlar yarattığını, bazı ince manevralarla bu fırsatların burjuvazi tarafından başarıyla kullanılabileceğini, bunun iki ana ihtimalden biri olduğunu açıklıkla vurgulamışlardı. Nitekim sürecin ilk evresindeki sıkıntı atlatıldıktan sonra, medya, TÜSİAD ve ordu gibi temel temel düzen kurumlarının farklı cephelerden sergiledikleri manevralarla, yığınların ilk tepkileri dizginlendi ve çok geçmeden kontrol altına alındı. Ardından adım adım laiklik-şeriat ikilemi ekseni yaratıldı ve bu, bizzat sendikalar ve kitle örgütleri üzerinden, yığınları kontrol etmenin,

dahası onları gerici manevraların dolgu malzemesi olarak kullanmanın imkanına dönüştürüldü.

Ordunun doğrudan inisiyatifi ile yaratılan bu durumla burjuvazi bir dizi avantaj elde etti. Öncelikle devletteki çeteleşme olgusu geri plana itildi, bunun biriktirdiği tepki birikimi şeriat karşıtlığı çizgisinde bloke edildi. İkincisi, tam da bu sayede, bir süredir kontrol edilebilir sınırlar dışına taşan ve rejim için belli sıkıntılar yaratan dinsel gericiliğe yönelik bir sindirme ve terbiye etme operasyonu başlatıldı. Üçüncü olarak, şeriata karşı "çağdaş ve laik düzen"in korunması sahte ilerici kılıfı içinde, sendikalar MGK çizgisine çekildi ve bu adım ESK'in kurulması yoluyla yeni bir adımla birleştirildi. Dördüncü olarak, bizzat ordunun bu operasyonlarının bir sonucu olarak kurulan yeni saldırı hükümeti, sendikaların MGK-TÜSİAD çizgisine çekilmiş olması ve bunun ESK'de kurumlaştırılmış olması sayesinde, emekçilere yönelik saldırı paketlerini fazla zorlanmadan peşpeşe uygulama imkanı buldu.

Fakat tüm kolay başarıların elbette bir sınırı vardı. Dahası tüm bu kolay başarıların içten içe biriktirdiği derin çelişkiler, yarattığı ciddi açmazlar vardı. Nitekim yılın sonuna doğru emekçilerin saldırılar karşısındaki suskunluğunun kırılmaya ve düzenin açmazlarının kendini göstermeye başlaması da buna tanıklık etti.

Komünistler bu durumu son kitle hareketlenmelirini önceleyen bir tarihte değerlendirmiş, *"Kolay Başarının Biriken Çelişkileri"* başlığı altında, şunları yazmışlardı:

"Bu rahatlığın ve pervasızlığın çok geçmeden hükümetin ayağına dolanacağını söylemek için kahin olmak gerekmiyor. Düzenin yaşadığı sorunlar yapısal nitelikte çözümsüz sorunlardır. Böyle olduğu içindir ki, her kolay başarı, kaçınılmaz bir biçimde beraberinde yeni sorunlar, çelişkiler ve açmazlar üretecektir.

"Herşey bir yana, bugün yığınların karşısında düzen içi bir muhalefet odağı yoktur. Dinsel gericiliğe karşı gerçekleştirilen operasyon ve gündemdeki kapatma davası Refah Partisi'nin elini kolunu bağlamış bulunmaktadır. Ki aynı Refah Partisi, son on yıllık dönemde, toplumsal hoşnutsuzluğu etkili bir sosyal demagoji ile düzen adına bloke etme işlevini yerine getiriyordu. Sol adına kitleleri tutma işlevi yerine getiren sosyal-demokrat partilerden biri hükümetin ortağıdır, öteki hükümetin dışardan payandasıdır. Bugüne kadar hükümetlerin İMF güdümlü iktisadi ve sosyal saldırılarına karşı işçilerin hoşnutsuzluğuna sahte bir sahiplenme gösteren sendika konfederasyonları, şimdi ESK yoluyla bu saldırıların doğrudan bir unsuru durumundadırlar.

"Sermaye için mevcut saldırılara büyük bir kolaylık sağlayan tüm bu olgular çok geçmeden karşı etkilerini göstereceklerdir. Düzenin siyasal ve toplumsal cephede az biraz inandırıcılığı olabilen sahte alternatiflerden bile yoksun durumda kalması, kitlelerin gerçek devrimci alternatiflere yönelmesi için uygun bir potansiyel zemin demektir." (Ekim '97)

Son birkaç ayın gelişmeleri kolay başarının biriktirdiği çelişkilerin ve açmazların ilk belirtilerine tanıklık etmektedir. Kitlelerde ilk hareketlenmeler başlamış bulunmaktadır. Bunun giderek daha geniş kesimleri kucaklaması ve daha ileri biçimler alınası beklenmelidir.

Yine aynı değerlendirmede ifade ettiğimiz gibi, Türkiye'de devrimci alternatifin yığınlar karşısında daha güçlü ve daha inandırıcı olarak çıkabileceği bir dönemin içine giriyoruz. Böyle bir dönemde komünist hareketin kendi başarılı gelişme sürecini bir devrimci siyasal parti olarak ortaya çıkabileceği bir noktaya vardırmış olması, gerek işçi sınıfı hareketi için gerekse genel devrimci hareket için temel önemde bir kazanımdır. Girmekte olduğumuz yıl bu kazanımın anlam ve öneminin siyasal yaşam içerisinde çok daha açık görülebilmesine tanıklık edecektir.

EKİM

Sınıf çalışmamızın yeni dönemi ve sorunları

Genel olarak sınıf hareketinin, özel olarak siyasal sınıf çalışmamızın sorunları basınımızda yıllardır döne döne işlenmektedir. Bugüne kadar kimi zaman genel çerçevesiyle kimi zaman çeşitli işkollarına ve fabrikalara yönelik bir çerçevede ve çok değişik yönleriyle işlenmiş olmasına karşın, sınıf çalışmasında yaşadığımız derinleşmeye paralel olarak konuyu yeni yönleri ile tekrar tekrar ele almak gerekiyor. Bir taraftan yeni güçlerin sınıf çalışmasına bakışlarını geliştirmek, bir taraftan da bugüne kadar edindiğimiz birikim üzerinden sorunu yeniden gözden geçirmek, yürüttüğümüz siyasal sınıf çalışmasını başarılı bir çizgide geliştirebilmenin bir önkoşuludur.

Proleter bir devrimin yöneticisi olarak işçi sınıfının ve onun kurmayı komünist partisinin örgütlenmesi hedefi ile bugüne kadar ısrarlı, istikrarlı bir sınıf çalışması sürdürdük. Hareketimizin ilk döneminde eldeki mevcut güçler ve yaşanan sorunlara karşın bu ısrarı sürdüren tek devrimci hareket olma onurunu koruduk. Özellikle 3. Genel Konferans sonrası dönemde siyasal sınıf çalışmamız yepyeni bir düzeye ulaştı. Bu yeni dönemi önceki dönemlerden ayıran temel özellik, yalnızca içerden çalışma yürüttüğümüz fabrika sayısının hızla artması olarak anlaşılmamalıdır. Kuşkusuz gerçekleşen bir artış vardır, fakat bu sadece bir sonuçtur. Asıl önemli ve belirleyici olan sınıf çalışmasında yaşadığımız niteliksel sıçramadır. Niceliksel artışı getiren ve onun önümüzdeki dönemde de hızla artmasına bir güvence olacak olan budur. Yine bu sıçramadır ki, bugün bizi partinin eşiğine getirmiştir.

Fabrika tespitleri ve hedefli çalışma

Siyasal faaliyetteki süreklilik nasıl bir ihtiyaçsa, sınıf çalışmasında, aynı anlama gelmek üzere bölge ve fabrika düzeyinde yürütülen bir çalışmada da süreklilik esastır. Bu açıdan iyi bir bölge önderliği sınıf çalışmasındaki sürekliliği gözetmek, güçlerini buna uygun mevzilendirip yönlendirebilmek zorundadır. Siyasal çalışmanın hiçbir zaman boşa gitmeyeceğini sık sık tekrarlıyoruz. Bu pek çok örnekle kanıtlanmış bir gerçektir. Ancak bu gerçek, doğru belirlenmiş hedefli bir siyasal çalışmanın önemini artıran bir tarzda ele alınmak zorundadır. Yani eldeki mevcut güçleri, isabetli bir biçimde belirlenmiş fabrika ya da alanlara yönlendirmek, sınıf çalışmasında sürekliliği sağlamanın da bir gereğidir.

Planlı bir organ çalışmasının yürütüldüğünü gösteren, düzenli toplantılar, düzenli bir genel politik faaliyet, eğitim çalışmaları, kapsamı giderek artan fabrika çalışmaları olduğu kadar, bunların hepsini kesen ve bunlara güç verecek olan sağlıklı bir alan bilgisidir. Bir bölge önderliğinin başlangıçta yerine getirip, sonraki aşamalarda da sürekli yenilemesi gereken şeylerden biridir fabrika tespitleri. Bir bölge önderliği, bölgesindeki fabrikaları işkollarına göre tasnif etmeli, sözgelimi, yüzden fazla işçinin çalıştığı fabrikaları sıralamalı ve bu fabrikalar hakkında edindiği bilgilere sürekli yenilerini ekleyerek sağlıklı bir alan bilgisine ulaşabilinelidir. Ancak kuşkusuz yüzeysel bir fabrika bilgisi, örneğin fabrika isimlerinin ve aşağı-yukarı işçi sayılarının olduğu bir liste, siyasal bir sınıf çalışması için yeterli değildir. Bunun için mümkün olduğunca bu fabrikaların özellikleri, sorunları, varsa örgütlenme girişimleri vb. öğrenilmelidir.

Değerlendirmemizi oldukça basit ve ayrıntı sayilabilecek örneklere dayandıracağız. Ancak bunlar ne kadar basit ve ayrıntı olarak görünse de, çoğu zaman bize fatura çıkaran sorunlar buralarda yatmaktadır. Örneğin işsiz kalmış ve iş arayan bir yoldaşımız kimi zamen bu iş arama sürecini rastgele fabrika bölgelerini dolaşarak geçirebilmektedir. Halbuki bu dönem bir fabrika tespit çalışması yürütebilir. Bunu pekala bir rapor haline getirebilir. Hatta elimizde alanın geniş bir bilgisi olursa, bazen bir-iki ay sürebilen işsizlik süresi rahatlıkla bir-iki haftaya düşebilir. Üstelik iç dinamiklerini

daha yakından bildiğimiz, ama elimizdeki güçleri yönlendiremediğimiz yerlerde bir çalışma başlatmak olanağına kavuşmuş oluruz.

İçerden fabrika çalışması

Sağlıklı bir alan bilgisine sahip bir bölge organı aynı zamanda hedef fabrikalarını veya alanlarını da belirlemiştir. Bugüne kadarki pratiğimizden içerden yürütülen bir çalışmanın olanaklarını biliyoruz. Ancak bunun bir zorunluluk olmadığını yine kendi pratiğimiz bize göstermiştir. Dönem dönem içerden çalışma yürüttüğümüz, ancak bunun kesintilere uğradığı, yine de çalışmamızda belli bir sürekliliği sağlayabildiğimiz pekçok fabrika mevcuttur. Yaşadığımız kesintiler, faaliyetin kesintiye uğramasına bir gerekçe olarak gösterilemez. Bu örnekleri yoldaşlarımız bölge pratiklerinden biliyorlar. Yine direnişe çıkan ve hiçbir ilişkimizin olmadığı birçok fabrikaya yönelik sürdürebildiğimiz faaliyet buna başka bir örnek olarak verilebilir.

Tersinden ise, birçok fabrikada içerde çalışma yürütebilen yoldaşımız olmasına karşın, buradaki varlığımızı bir çalışmaya aynı anlama gelmek üzere bir hareketliliğe dönüştüremediğimiz de biliniyor. Sadece fabrikanın hareketsiz bir dönemde olmasından kaynaklı değildir bu. Belli hareketliliklerin yaşandığı dönemlerde de müdahale etmekte yeterli başarıyı gösteremediğimiz örnekler vardır.

Bu iki yanı gözden uzak tutmadan yine de şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: İçerden yürütülen bir çalışma olanaklarımızı, müdahale ve yönlendirme şansımızı, harekete geçirebilme gücümüzü on kat daha artırır. Bu yüzden içerden çalışma yürüteceğimiz yerleri doğru belirlemek de on kat daha büyük bir önem taşır.

Fabrika çalışmasında temel alınacak yönler

İçerden ya da dışardan, bir fabrika çalışmasında esas alınacak yön öncelikle fabrikanın iç dinamikleri olmalıdır. Temel sorunlar nelerdir? Bunlar hangi boyutlara ulaşmıştır? İşçiler tepkilerini çeşitli biçimlerde ifade ediyorlar mı? İşveren bunu bastırmak için birtakım çabalara girmiş ya da giriyor mu?

Sermayenin işçi ve emekçi sınıflara karşı ağır bir saldırı içinde olduğu bir dönemde, sorunları olmayan bir fabrika düşünmek kuşkusuz mümkün değildir. Ancak bu sorunların birikerek artık bir patlama noktasına geldiği yerler vardır, işverenin çeşitli yöntemlerle tepkileri bir süre için bastırmayı başardığı yerler vardır. Kimi zaman ücretlerin yetersizliği, kimi zaman işveren ya da ustabaşıların davranışları, kimi zaman sendikaların ihaneti vb. tepki birikimi yaratabilir. Bu tepkiler çoğu kez örgütlü bir arayışa yönelmeyebilir. İşçiler işverene, ustabaşlarına, sendikaya vb. bireysel çıkışlarla tepkilerini ifade edebilirler. Kimi zaman da bunu ifade etmekten çekinen, ama içten içe büyüyen bir öfke görülebilir. Pek çok yerde, az çok bilinçli işçilerin önderliğinin olmadığı durumlarda, işçilerin gidip işbirlikçi sendikalarda bile örgütlenebildiğini, sendika ile işveren arasında bir anlaşma sağlanamazsa direnişe bile çıkabildiklerini görüyoruz. Son dönemde Öz Gıda-İş'te örgütlenen Perfetti, Türk-Metal'de örgütlenen Altaş Alüminyum işçileri, Türk-Metal'den istifa ederek Özçelik-İş'e geçen Kırıkkale MKE işçileri buna çarpıcı örneklerdir. Buralarda sınıf bilinçli bir önderlikten sözetmek mümkün olmadığı halde biriken tepkiler ortak bir hareketle dışa vurulmaktadır.

Sınıf bilinçli işçilerin ve bu işçilerin örgütü komünist partisinin yapması gereken bu potansiyeli değerlendirebilmektir. Bunun önkoşulu yöneldiğimiz fabrikaların iç dinamiklerini doğru bir şekilde gözlemleyebilmektir. Pek çok defa "burdan birşey olmaz" dediğimiz yerlerde bir süre sonra bir örgütlenmenin ya da bir direnişin patladığına şahit olabiliyoruz. Bu yanlış değerlendirmelerin arkasında yatan temel etken, değerlendirmelerin günlük ve subjektif ölçütlerle yapılmasıdır. Yani kimi zaman işçilerin bilinçli olmadığı üzerinden, kimi zaman yıllardır harekete geçmemiş durgun bir fabrika olmasından, kimi zaman işçilerin etnik kökenleri ya da siyasi görüşleri üzerinden yapılan değerlendirmeler bir ölçüt olarak algılanır. Bunlar kuşkusuz birer ölçüttür, ama temel belirleyen etken bu öznel süreçler değildir. İşçilerin bilinci pek çok yerde geridir,

ama mücadele içinde yaşayarak öğrenirler. Siyasi olarak RP, MHP gibi partilere yakın olabilirler, ama böyle birçok işçinin olduğu fabrikaların nasıl harekete geçirildiğini bizzat kendi pratiğimizden biliyoruz. O halde fabrikanın dinamiklerine daha nesnel ölçütlerle bakabilmeliyiz. Ücretler, çalışma koşullarının ağırlığı, işverenin ve sendikanın tutumu, buna karşı işçilerin tepkileri ya da düşünceleri. Bunlar daha nesnel ölçütlerdir. Başlangıçta fabrikanın koşullarından yakınan ama birşey yapılamayacağını bütün işçilerden duyuyorsak, bizim için nesnel koşullar hazırlanmış demektir. Sorun birşeyler yapılabileceğini gösterebilmektir sadece.

Yüzeysel gözlemler ve uzun soluklu bir çalışma

Çalıştığımız fabrikanın temel sorunlarının ve sunduğu olanakların yüzeysel bir değerlendirmesinin bizi nasıl yanlış yönlendirebileceğine değindik. O halde bunu aşıp sağlam ve derinlemesine gözlemler yapabilmek başlangıç aşamasında dahi büyük bir önem taşımaktadır. İyi bir gözlemci olabilmenin önkoşulu ise etrafımızı iyi dinlemekten geçer. İşçilerden öğreneceğimiz çok şey olduğunu sık sık vurgularız. Herşeyi bilen, her konuda konuşabilen bilgiç bir edayla girdiğimiz tartışmaların sonunda belki düşüncelerimizi aktarma olanağına kavuşabiliriz, ama acaba ne kadar doğru gözlemler yapabilmiş oluruz? İyi bir gözlemin önkoşulu, karşınızdakini konuşturabilmek, onu çözümleyebilmektir. Buna önem vermeden girdiğimiz ilişkilerde aynı zamanda etkileme şansını da elemizden kaçırabiliriz. Doğru bir gözlemin bir diğer önkoşulu da gözlemlerimizi paylaşmaktır. Gerek fabrikadaki işçi arkadaşlarımızla, gerek içinde çalıştığımız organda bunları tartışarak gözlemlerimizi derinleştirme şansına sahip oluruz.

Vurgularımızı yüzeysel gözlemlerden kaçınmak noktasında yoğunlaştırmamızın bugün anlaşılır nedenleri var. Ancak bunun yol açabileceği belli sonuçlar üzerine de şimdiden durmak gerekiyor. Fabrikamızı tanıma, onun doğru bir analizi, hareketsiz durmak anlamına gelmemelidir. Bu dönemde bir taraftan sosyal, bir taraftan politik ilişkilerimizi geliştirebilmeliyiz. Daha önümüzdeki malzemeyi tanımadan alelacele kararlar vererek çalışmaya girişmek ne kadar yanlışsa, atalet de bir o kadar yanlıştır. Üstelik kendi atalet ve isteksizliğimizi başka nedenlerle bloke etme tutumu bu yanlışı bir kat daha artıran bir durumdur. Evet, sınıf çalışması sabır ve ısrar ister, istikrar ister. İşçilerin zamanı çoktur. Onlar güvenmedikleri, inanmadıkları sürece bir işe kolayca girmezler. Biz bunu bir nesnellik olarak değerlendiririz. Ama yoldaşlarımızın durumunu bir nesnellik olarak değerlendiremeyiz. Biz zamanla yarışıyoruz. Bunu kendi ihtiyaçlarımızı sınıfa dayatmaya çalışmak gibi boşuna bir çabaya girmek şeklinde ortaya koymayız. Ancak bu zamanın bir ölü zaman olmasının önüne geçmek, bunu bir fırsat çevirmek bizim elimizdedir.

Alanın derinlikli bilgisine ulaşma ve sendikalarla ilişkiler

Fabrika tespitlerini bir defa yapılacak değişmez bir şey olarak düşünemeyeceğimiz açıktır. Sınıf hareketinde, sınıfın çeşitli bölüklerinde hızlı değişimler yaşandığı gibi, başlangıçta yapılan tespitlerin derinleştirilmesi gerektiği de ortadadır. O halde fabrikamızın olduğu kadar bölgemizin de derinlikli bilgisine ulaşmayı hedeflememiz gerekir. Bunu sağlamanın yollarından biri de sendikalarla kurulan ilişkilerdir.

Sendikalarla ilişki kurmanın en doğru yolu ise fabrikamızın sorunları, yapısı, hedeflerimiz vb. üzerinde gerçekleştirilebilir. Kimi durumlarda güvenlik vb. nedenlerle çalıştığı fabrikadan bahsetmeden bir devrimci kimlikle sendikalarla ilişki kurulmaya çalışıldığına tanık oluyoruz. Çok özel durumlar dışında böyle bir kaygı anlamsızdır. Sendikacıların bizi ileri bir işçi kimliğimizle tanıması daha doğrudur.

Sendikalarla kurduğumuz ilişkilerde bazı noktaları gözeterek hareket etmek büyük önem taşır. Bu ilişkiler sayesinde şimdiye kadar yaşanan farklı deneyimleri öğrenme olanağı elde ederiz. Yine o sendikada örgütlü olan diğer işyerlerinden işyeri temsilcileri, öncü işçiler veya ilerici sendika yöneticileriyle tanışabiliriz. Fabrikalar, onların sorunları,

yürütülen çalışmalar hepsi bizim ilgi alanımız olmalıdır. Ancak bunları bir çırpıda elde edemeyeceğimizi bilmek gerekir. Sendikacıların büyük kısmı bilgi verme konusunda oldukça ketum davranırlar. Sürekli soru sorarak onları uzaklaştırmak yerine bilgiyi zamana yayarak elde edebiliriz. Bunun için yöneldiğimiz sendikalara belli aralıklarla giderek, orada karşılaştığımız insanlarla çeşitli konularda sohbetlere katılarak, giderek bazı fabrikaları, temsilcilerini, sendikadaki iç dengeleri öğrenebildiğimiz gibi bölgedeki diğer fabrikalara, diğer sendikalara ilişkin bilgilere de ulaşabiliriz.

Sendikanın işleyişini, iç ilişkilerini, dengelerini, sorunlarını vb. öğrenmek alan bilgimizi artırdığı gibi sendikal politikalar oluşturabilme olanağımızı da arttırır.

Sendikal çalışma ve devrimci politik faaliyet

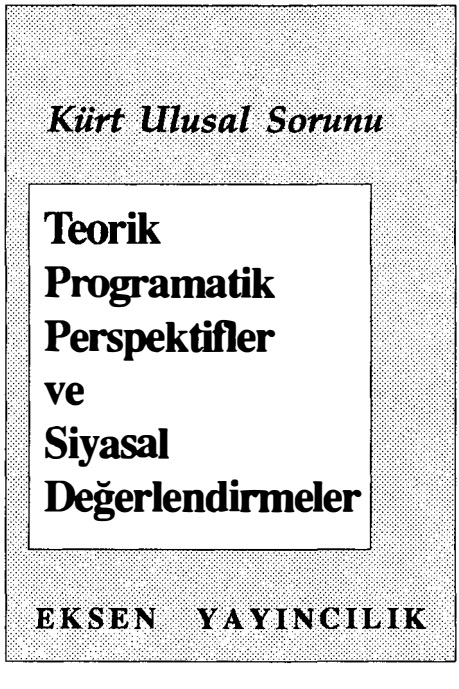
Yöneldiğimiz fabrikanın özelliklerini anlamanın bize sağladığı olanaklar kuşkusuz buraya yönelik hedefler oluşturabilme anlamına gelir. İyi bir gözlem ne kadar önem taşıyorsa, doğru bir politika belirleme de o kadar önem taşır. Kimi yerde başlatacağımız bir sendikalaşma çalışması, kimi yerde temsilci yada sendika değiştirme çalışması ya da çeşitli sorunlar üzerinden eylemler planlama bu anlama gelir.

Açıktır ki bu söylenenler bizim yalnızca sendikal çalışma yürüteceğimiz anlamına gelmez. Biz işçi sınıfının iktidara yürüyecek komünist partisini yaratmak için çalışıyoruz. Sendikal çalışmanın ne anlama geldiği, neden önem verildiği ve nasıl ele alındığı açıktır. İşçilerin ekonomik istemlerle verdiği mücadele bizim için kuşkusuz büyük bir önem taşır. Ancak bu nihayetinde ücret yükseltme ve sosyal haklar mücadelesidir. Bu mücadeleyle işçi sınıfı hakların ancak mücadele edilerek alınacağı bilincine ulaşabilir. Bu ise emeğinin sömürülmesini tümden ortadan kaldırabilme mücadelesine girebilmesi için bize olanak sağlar. İşçiler, sömürünün temellerini gösterebildiğimiz, bundan kurtuluşun ancak kapitalizmden kurtulmakla mümkün olduğunu anlatabildiğimiz zaman gerçek sınıf bilincine ulaşmış olacaktır. Çeşitli demokratik sorunlar için verilen mücadele de aynı şekilde kapitalizm sınırları içinde bir takım haklar elde etme mücadelesidir. Ancak gerçek bir demokrasinin sağlanabilmesi, sömürü koşullarının yani kapitalizmin tümden ortadan kaldırılabilmesi ile mümkündür.

Sendikal çalışmaya bakışta en kritik nokta budur. Yani aslolan çeşitli ekonomik ve demokratik sorunları işçi sınıfının temel siyasal mücadelesi ile birleştirebilmektir. Bu mücadele içinde işçilere siyasal sınıf bilinci kazandırabilmektir. Kuşkusuz bu bir çırpıda gerçekleşmez. Hatta defalarca polis, jandarma vb. devlet güçleri ile karşı karşıya gelmesine rağmen bile gerçekleşmeyebilir.

Bir fabrikanın bütün işçilerini kapsayan bir çalışma belli başarılar elde edebilir, ancak bu sürecin sonunda sınıf bilincine ulaşma ya da aynı anlama gelecek şekilde devrim saflarına kazanma anlamında bir başarı sağlanamamış olabilir. Tersinden başarısız bir genel çalışmaya rağmen belii kazanımlar elde edilebilir. Ancak sınıf bölüklerinin her hareketlenmesi bizim için bir fırsattır. Bu bugün saflarımıza kadrolar kazanmak biçiminde gerçekleşmeyebilir. Ancak hem bizim, hem de sınıf için eğitici bir özellik taşır.

V. YILMAZ

Tartışma tutanaklarından...

Sınıf çalışmasının sorunları

Sınıf çalışmasında yeni bir döneme girdiğimiz bir gerçek. Bunu sınıf kitleleriyle yüzyüze gelmek, çalışmayı sınıf zeminine oturtmak ve sınıf hareketinin verili gerçekliği ne olursa olsun, sınıfa yönelik kesintisiz müdahale yapma olanağına kavuşmak olarak tanımlıyoruz. Ki bu ancak sınıfla fiziki bağ oranında olanaklı olabilirdi. Bu tür bir bağdan yoksun olduğumuz dönemde biz ancak sınıfa dışarıdan seslenebiliyorduk, ya da ancak belli hareketlenmelere bağlı olarak geçici fiziki temas olanakları bulabiliyorduk. Bugün artık bu tür koşullara bağlılıktan kurtulmuş bulunuyoruz. Somutlanmış çalışma alanlarımız var. Buralarda ilk bağlantılarımız var ya da buralara yönelmek için somut bazı araçlarımız var. Bunları kullanarak, sınıf hareketinin gelişme sürecinden bağımsız olarak, kendi bağımsız çalışmamızı sürdürmek olanağına kavuşmuş bulunmaktayız. Bu nokta çok önemlidir. Bir komünist hareket olmanın asli gereği budur; sınıf ya da kitle hareketinin o anki seyrinden bağımsız olarak emekçi yığınlara dönük kesintisiz bir siyasal pratik faaliyet içerisinde olabilmektir. Biz sınıf çalışmasında bu tür bir tarzı, bir ilk adım olarak kuşkusuz, yakalamış bulunuyoruz.

Buraya kadar söylediklerim, büyük ölçüde, *Ekim*'de yakın dönemde yayınlanmış bir başyazının tespit ve değerlendirmelerinin bir tekrarı sayılmalıdır. (Bkz. *Sınıf Çalışmasının Güncel Sorunları*, *Ekim*, sayı: 172, 1 Temmuz '97, başyazı -Red.) Sözkonusu başyazı sınıf çalışmamızdaki bu gelişmeyi sınıf çalışmasında yeni bir aşamaya geçiş olarak tanımlıyordu.

Bu eğer sınıfa pratik yönelimimizde gerçekten yeni bir aşama ise, doğal olarak bunun ortaya çıkarttığı bir dizi sorun olacaktır. Bunlar çalışmanın kendine özgü sorunlarıdır, çalışmanın tarzı, yöntemleri ve araçlarına ilişkin sorunlardır. Bu sorunlarda yeterli açıklığı sağlamak ve bu açıklık temeli üzerinde örgütü birleştirmek gibi bir sorunumuz var. Bu çalışmanın ortaya çıkarttığı belli deneyimler var. Bu deneyimleri toparlamak, bu deneyimler ışığında çalışmamızın şimdiki seyrini gözetmek gibi bir sorunumuz var. Ve pratik bir çalışmayı zenginleştirdiğimiz bir dönemde, bu çalışmada belli biçimlerin öne çıktığı bir evrede, çalışmanın çok yönlülüğünü, farklı cephelerini, farklı ortamını gözden kaçırmamak ve bütünsel bir perspektifle bunları tanımlamak gibi bir sorumluluğumuz var.

Bu gündem çerçevesinde tartışmaya öncelikle tartışmalı durumlardan başlayarak gireceğiz. Öncelikle doğmuş bulunan tartışmalar üzerinde belli açıklıklar yaratalım. Bu tartışmanın kendi sınırlarını ortaya koyarak, sınıf çalışmamızın bugününe ilişkin sorunları konusundaki tespit ve değerlendirmelerimizi toparlayalım.

Bir süre önce PYO'da bir orta sayfa metni yayınlandı. *"Sınıf Hareketinin Sorunları ve Sendikal Cephedeki Görevler"* başlığı taşıyor ve sendikal cephedeki görevleri, sendikal cephedeki devrimci politikayı genel devrimci politikaya bağlamanın sorunlarını tartışıyor. Bu metin bana göre son derece başarılı bir değerlendirmeyi ifade etmektedir. Metnin asıl bölümünü sınıf hareketinin yakın geçmişine ilişkin politik bir değerlendirme oluşturmaktadır. Anlamlı bir takım yaklaşımların yeraldığı bu yazıda herhangi bir tartışmalı nokta bulmak mümkün değil. Tersine yazı, onu kaleme alan yoldaşın sağlam ve yaratıcı bakışına iyi bir örnektir. Ben irdeleyici bir gözle yeniden baktım, bazı yoldaşlarımızı bu yazıya ilişkin olarak yanılgıya götüren nedir, doğrusu anlayamadım. Bulabildiğim tek şey sınıf sendikacılığı ile ilgili bir tanımlamadır yalnızca. Onun ötesinde bu metinde sağlam bütünsel bir devrimci perspektif ile bu perspektifin sınıf hareketinin ve sınıf

çalışmasının belli bir anındaki sorunlarına başarılı ve yaratıcı bir uygulanmasını gördüm.

Bu yazıdan bir süre sonra bu yazı ile gizli bir polemik yapan bir başka metin daha yayınlandı PYO'da. *"Sınıfa Devrimci Müdahalenin Sorunları Üzerine"* başlığı taşıyan bu yazının bir dizi talihsizliği var. Bir kere redaksiyona sunulmadan yayınlandı. Yazarı bunu "son anda" yetişmesine bağlıyor ve bu nedenle imzalı yayınlamayı tercih ettim diyor. İkinci talihsizlik, açık tartışma yerine gizli polemiği seçmiş olması, ki bu yazının redaksiyona verilmemesi ile birlikte düşünüldüğünde daha da rahatsız edici bir durum. Bunları biçime ilişkin sayıp geçiyorum. Asıl talihsizlik yazının içeriğindeki, ki oraya geliyorum. Bu metnin genel bazı vurgu ve değerlendirmelerini bir yana bırakıyorum, bunlar tartışmalı noktalar değil ve zaten yeni şeyler de değil. Bu sözkonusu ikinci metnin iki temel önemde zaafı var. Bunlardan ilki, bizim güncel sınıf çalışmamızın ortaya çıkarttığı sorunları tartışmak değil, tartışmayı genel soyut bir platforma çekmek, böylece anlamsız, yararsız ve işlevsiz eksenler yaratmaktır. Gerçekten de bu metnin en büyük talihsizliği öncelikle ve özellikle budur.

Bunu tutup hareketimizin çıkış döneminde ortaya konulmuş ve sınıf hareketinin her dönemi için genel bir geçerliliğe sahip bazı genel yaklaşımlar üzerinden yapması ya da güya buradan güç alarak yapması ayrıca şaşırtıcı bir durum. Düşününüz ki bu hareket on senedir en büyük üstünlüğünün marksist yöntem olduğunu söyler durur. Fakat hala bazı yoldaşlar on sene öncesinin genel doğrularını alıp, sınıf çalışmamızın özel bir evresinin kendine özgü sorunlarının karşısına koyabiliyorlar. Ve güya böylece hareketin çizgisine dayanarak bir şey söylediklerini zannediyorlar. Şaşırtıcı ve saçma bir davranış.

Siyaset sahnesine çıktığımız ilk dönem, popülizm ile ideolojik hesaplaşma, genel devrimci perspektifleri, genel yaklaşımları ifade etme dönemiydi. Bu dönemde ne bir örgüttük, ne somut bir çalışmamız vardı, ne de somut çalışmanın ortaya çıkarttığı özgül sorunlarla yüzyüzeydik o dönem. Genelde sınıf hareketi gerçekliğine yaklaşmak sözkonusuydu ve bu çerçevede öncü devrimci müdahalenin genel ve ilkesel sorunlarını ele almak üzerinden geleneksel harekete yönelttiğimiz eleştiriler vardı. İşte gizli polemik diye nitelediğim metin tutmuş bunları içeren metinlerimizden yaklaşımlarımıza ilişkin bir takım uzun pasajlar aktarmış. Bu temel vurgular kuşkusuz ki bugün de ve her zaman geçerlidir. İyi ama ilk metinde bu temel vurguları dışarda bırakan hiçbir şey yok. Bu metnin kaygısı, genelde sınıf hareketi nedir, ona nasıl yaklaşmak gerekir, perspektiflerimiz nedir değil. (Kaldı ki temel perspektiflerimizi de yeri geldikçe ortaya koyuyor, temel kaygılarımızı yeri geldiğinde doğru ve üstelik başarılı bir biçimde tanımlıyor). Sınıf çalışmamızın bugünkü aşamasında, sınıf hareketinin bugünkü verili konumunda, biz mevcut hareketi kendi düzeyimize nasıl yükseltebiliriz; sınıfı bugünkü somut, bugünkü verili durumundan alarak buraya nasıl getirebiliriz? Mesele politik bir bakışaçısıyla böyle konuluyor. Sorunu böyle koymadınız mı, sınıf hareketini mevcut durumu içinde, mevcut konumu üzerinden ele almadınız mı, ona herhangi bir doğru ve sonuç alıcı müdahaleyi zaten yapamazsınız. Verili bir durumu gözden kaçırdınız mı, somut politikalar üretmek ve somut gerçekliğe bu temelde müdahale etmek imkanını zaten yitirirsiniz. Bu durumda geriye ne kalır? Sosyalizm propagandası üzerine genel laflar kalır ki, bunu politik yaşlaşıma ve müdahaleye bir alternatifmiş gibi sunmanın kendisi çocukça bir şeydir.

Bu noktada metnin talihsizliği, hiç de yalnızca tartışmayı hareketin çalışmasının ulaştığı somut sorunlar üzerinde yapmak yerine genel sınırlar içerisinde tutmaktan ibaret de değildir. Yanısıra (ki metnin bu ikinci temel zaafıdır), verili bir gerçekliğe müdahalenin sorunları konusunda çok ciddi ideolojik yanılgılar içerisinde olmasıdır. Bir kere kavramların çok dikkatsiz ve yerli yersiz bir kullanımı var. Tanımlamalarda bir üstünkörülük var. Başlı başına bu bile meselenin kavranmadığını ve yerli yerine oturtulamadığını gösteriyor.

Bu metinde propagandist, sınıfı ideolojik mücadele ile dönüştürmeyi uman, bu açıdan çok temel bir ideolojik yanılgıyı ifade eden bir yaklaşım tarzı var. Sınıf kitleleri hiçbir zaman kendi başına sosyalist propaganda yolu ile dönüştürülemez. Yazıda yerine göre sınıf

kitleleri, yerine göre öncü işçiler deniliyor ve ideolojik propagandanın güçlendirilmesi gerektiğinden bahsediliyor. Bir kere güç nedir? Gerçekten sınıf kitlelerini kucaklayacak güç nasıl yaratılacaktır? Yazıda durmadan çok güçlü bir ideolojik saldırı, çok güçlü bir propaganda kuşatması denilip duruluyor. Peki bu güç nereden devşirilecektir, nasıl devşirilecektir? Eğer biz sınıfın kendi somut gerçekliğini hesaba katmazsak, o somut gerçekliğin gerektirdiği müdahaleleri yapmazsak, bu anlamda sınıf içinde ayağımızı yere basmazsak, onu gerçekten kuşatan, ileriye çeken o ideolojik saldırı kapasitesini, o propaganda kapasitesini nasil elde edeceğiz ve bu sınıfı neye göregüçlü bir biçimde etkileyecek? Bize bu üstünlüğü veren ne olacaktır? Biz hareketle içinden birleşmeyi başaramadığımız sürece dışardan yöneltilmiş bir ideolojik saldırının ya da genel devrimci propagandanın sınıf kitleleri üzerinde bu tür bir dönüşüm yaratabileceğini neye göre inanıyoruz? Bizim propagandamız olsa olsa şu veya bu sayede bağ kurmayı başardığımız ileri işçilerin ideolojik eğitim temeli üzerinde bir önem kazanabilir. Kaldı ki bunun olabilmesi için bile onları da öncelikle saflarımıza kazanmış olmamız lazım. Ama sosyalist oldukları için ideolojik mücadele ile, ama başlangıçta sıradan işçiler oldukları bir durumda bizzat siyasal çalışma ve pratikle... Öyle ya da böyle, sonuçta bu tür bir ideolojik eğitimi verebilmemiz için bile, öncelikle onları kazanmış olmamız gerekiyor. Biz yıllardır sınıfa dışardan sosyalist propaganda götürüyoruz. Bu sosyalist propagandanın çok genel planda bıraktığı izler olmuştur, fakat bu kendi başına hiçbir kalıcı sonuç üretmiyor. Çünkü politik ve pratik bir boyuta ve içeriğe kavuşturulmamış hiçbir genel propaganda çalışması ya da ideolojik çaba, kendi başına herhangi bir sonuç vermez. Yazıda bu açıdan da çok temel bir yanılgı var. Bu birincisi.

İkincisi, yazıda şaşırtıcı bir tutumla, siyasal mücadele içerisinde kazanılmış öncünün eğitimi ve örgütlenmesiyle sınıf kitlelerine müdahalenin sorunları gibi iki ayrı şey birbirlerine karıştırılıyor. İlk yazı sınıf kitlelerine müdahalenin, bu müdahale içinde sınıfın öncü kesimlerinin belli bir noktaya çekilmesinin sorunlarını tartışıyor, yoksa hareket olarak biz ileri unsurlar için ne yapacağız gibi bir sorunu tartışmıyor ki.

Tanımlamalar çok dikkatsiz kullanılıyor, dedim. Yazıda sınıf hareketinden sözedilirken "sendikalist-ekonomist arayış", "sendikalist-ekonomist çerçeve" vb. deniliyor. Kendiliğinden sınıf hareketi için böyle tanımlamalar nasıl yapılabilir? "Sendikalist-ekonomist çerçeve" her zaman bir politik eğilimi anlatır. Bu tür bir eğilim ise sendikalar ya da belli politik akımlar tarafından temsil edilir. Sınıf hareketinin başlangıçta şu veya bu ölçüde ekonomik-sendikal biçimler içinde gelişmesi, onun doğal gelişme sürecinin kendine özgü bir görünümüdür. Burada nesnelliği içerisinde bir gerilik vardır. Ama "sendikalist" ya da "ekonomist", bunlar siyasal tanımlamalardır ve belli ideolojik-politik yaklaşımların ürünü eğilimleri anlatırlar. Bu, siyasi akımlar ya da işçi sınıfını bu darlığa mahkum eden burjuva sendikal akımlar şahsında kendini gösterir. Biz her zaman ekonomik-sendikal cendere dedik, ama ekonomist-sendikalist çerçeve ancak ona hakim kılınmış politik bir eğilimi anlatabilir. Yoksa sınıf hareketinin kendi nesnel durumunu, belli bir gelişme düzeyini ya da belli sınırlarını değil.

- Yani kendiliğinden hareket sendikal bir harekettir, iktisadi taleplere dayanır. Biri dönüp bunu teori haline getirir, bu sendikalist bir eğilim olur...

- Bu "kendiliğindenlik" ile "kendiliğindencilik" arasındaki fark gibidir, ki biz bu farkı her zaman önemle vurguladık. Bunu anlayamayan ya da ayıramayan bazı çevrelerle kafa bulduğumuz bile oldu. İşçi sınıfı hareketinin kendiliğindenliğinin doğal bir mantığı vardır, oysa kendiliğindencilik bir siyasal akımın bu geriliği alıp bir teori mertebesine çıkarmasıdır, bunun üzerine bir eğilim kurmasıdır. Bir başka ifadeyle, kendiliğindenlik sınıf hareketine, kendiliğindencilik siyasal akımlara özgüdür. Sınıf hareketinin kendliğinden durumunu alıp yüceltir ve ona tapınırsanız, böylece kendiliğindenci olursunuz. Fark bu kadar açık ve basit. Ama sınıf hareketinin sorunları üzerinde kalem oynatıp, üstelik polemiklere girişip de daha bu temel kavramları bile birbirinden ayıramamak, ortaya hiç de hoş bir görünüp çıkartmıyor. Böyle bir acemiliğin bizim yayınlarımızda yapılabilmesi ise işin tuzu-biberi.

"Bugünkü sürecin ürettiği öncü işçi kuşağı

politik bir arayıştan çok sendikal bir arayış içerisindedir". Burada bir olgu, doğru bir biçimde tanımlanıyor. Bugün keşke sınıf kitleleri gerçekten politik bir hareketlilik içinde olsalar. Bu hareketliliğin yarattığı ileri arayışlar içerisinde olabilseler. Böyle bir durumda sınıf hareketine müdahalenin araçları da, yöntemleri de, içeriği de değişir.

Politika ile pedagojinin birbirine karıştırılmaması üzerine Lenin'in temel önemde bir makalesi vardır. Orada denilir ki; biz sınıfa yönelik genel propaganda ve eğitim çalışmasını her zaman yaparız. Sınıf hareketinin çok ileri bir düzeyinde de, çok geri bir düzeyinde de yaparız, yükseliş döneminde de yaparız, durgunluk döneminde de. 1905 1 Mayıs'ındaki başarısızlık üzerine menşeviklerin "yapılması gereken öncelikle işçiler içinde çalışılarak onları eğitmektir" sözlerine verilmiş bir yanıttır bu. Lenin menşeviklere diyor ki; siz sınıfa yönelik olarak her zaman yapılması gereken bir göreve vurgu yaparak, bunu, sınıfa karşı bugünkü özgül devrimci görevlerimizin karşısına bir alternatif olarak çıkarıyorsunuz. Böylece, gerçekte dönemin en temel, en acil, en hayati, en savsaklanamaz kendine özgü devrimci görevlerine sırtınızı dönüyorsunuz. 1905 Devrimi dönemidir sözkonusu olan. Bu, devrimci siyasal yükselişin yaşandığı bir dönemdir. Böyle bir dönemde, sınıf hareketinin döneme özgü devrimci önderlik ihtiyaçlarına, döneme özgü devrimci politik yönelimlerine yanıt verme görevinin karşısına, işçi sınıfının genel siyasal eğitimi gibi bir görev çıkarıyor menşevikler. İşte bu politika ile pedagojinin karıştırılmasıdır, diyor Lenin.

Bugün biz durgunluk içerisindeki bir sınıfa müdahale etmek durumundayız. Biz ya sınıf hareketinin gerçekten kendiliğinden patlak vereceği ve yine kendiliğinden politik biçimler alacağı bir dönemi bekleyeceğiz, o zamana kadar ise genel sosyalist propaganda ile yetineceğiz. Ya da sınıf hareketinin en geri durumunda bile, bu geriliği gözeten, ama bu geriliği devrimci amaca, devrimci hedeflere uygun bir tarzda dönüştürmeye çalışan bir müdahale içinde olacağız. Birincisi atalet getirir, kendine göre bir dar propaganda çevreleri çizgisini getirir. İkincisi, bugün sınıfın verili gerçekliği neyse, onu gözeten etkin bir politik müdahaleyi getirir. Bugünün Türkiye'sinde birinci tutum daha çok öğrencilere dayalı şekilsiz çevrelerin ya da "komünizm" üzerine boş çığırtkanlıklar yapan bazı troçkist çevrelerin sahte keskinliğine, ikinci tutum sınıf devrimciliğini ideolojik olarak özümsemiş olanların pratik yönelimlerine bir gösterge olabilir.

Gizli polemiğin hedefi olan ilk yazı, devrimci bir politik müdahaleyi savunuyor. Ama ne diyor? Sınıf hareketinin bugün verili bir gerçekliği var. Eğer nesnel olarak, bizim irademiz ve tercihimiz dışında, mevcut hareketin sendikal arayış eğilimi varsa, biz bu eğilimi hesaba katan, ama kuşkusuz kendi devrimci perspektifimiz içinde o eğilimden tutan, o eğilimi bir fırsata, bir olanağa çeviren, buradan işçi hareketini politikleştirme ve devrimcileştirme sürecini ilerletmeye çalışan bir tutum, bir çalışına içerisinde olmalıyız, diyor.

Bu yazı ile gizli polemik içine giren ikinci yazının en temel yanılgılarından biri, devrim ve sosyalizmin bir dönem sınıf içinde güçlü olduğu, ama bu gücün belli süreçlerin ardından kırıldığı, bugün yapılması gerekenin bunun yeniden sınıfa maledilmesi olduğunu iddia etmesidir. O güç sınıf içinde propaganda ile yaratılmadı ve propaganda ile de kırılmadı. O güç maddi olarak doğdu. '60'lı ve '70'li yıllarda dünyada devrim ve sosyalizm mücadelelerinin ve umutlarının güçlü olması zemini üzerinde doğdu. Bu dönem, bu genel zemin üzerinde ama, Türkiye'de sosyal çelişkilerin keskinleştiği, sınıf kitlelerinin ve genel olarak emekçi yığınların arayışlara girdiği bir dönemdi. Yığınların bu arayışları karşısında çok doğal bir biçimde devrim ve sosyalizm akımını bulabildi.

O dönemin dünyasında her ciddi sosyal hoşnutsuzluğun karşılığı, dünya ölçüsünde devrim ve sosyalizmdi. O dönemin islamcı akımlarına bakınız, çok büyük ölçüde sosyalist, hatta hatta marksist iddia ve eğilimler taşırlar. İran'daki Halkın Mücahitleri akımı buna iyi bir örnektir o zamanlar. O dönemin burjuva milliyetçi akımlarına bakınız, bunların bir kısmı ciddi ciddi sosyalizm iddiası taşıyan burjuva milliyetçi akımlardı.Düşünün ki bugünün yeni dünya düzencisi, sadık Amerikancısı Talabani ve hareketi, o zamanlar sosyalist olmak iddiasında idi. Bu durumlar ve örnekler ne şaşırtıcıdır, ne de çok kaba bir ikiyüzlülüğün ya da düzenbazlığın göstergesidir. O dönem böyle oluyordu; çünkü devrim ve sosyalizm o

dönemin maddi olarak yükselen hareketiydi, egemen dalgasıydı. Dikkat edin, o dalga maddi olarak kırıldıktan sonradır ki bugün Türkiye'de sınıf kitleleri içerisinde bile islami gericilik önemli bir alternatif olabiliyor. Ne sayede? Yükselen islami dalga sayesinde. Hangi çerçevede? Bütün bir bölge çerçevesinde. İran'da islami gericilik, Ortadoğu'da islami gericilik, Afganistan'da islami gericilik, Tunus'ta islami gericilik, Cezayir'de islami gericilik, kendine özgü çapta Libya'da bir islami akım... Türkiye'de de aynı şekilde besleniyor. Ve biz islami eğilimin gelişmesini Refah Partisi'nin kendine özgü yetenekleri ile değil; yoksulluğa, fiziki ve kültürel çürümeye, umutsuzluğa düşürülmüş ve devrim ve sosyalizm umudu da, maddi olarak yaşanmış gerilemeler ve çöküşlerden dolayı kırılmış yığınların çaresizlik içerisinde kaderciliğe, islami ideolojik biçimler kazanan propagandanın tuzağına düşmesiyle izah ediyoruz. Maddi zeminle ideolojik öğe, maddi zeminle islami hareketin öznel müdahalesi burada birbirini tamamlıyor.

Türkiye'de ve dünya ölçüsünde devrim ve sosyalizm dalgası, hiç de soyut propaganda ile değil, fakat maddi yıkımlarla kırıldı. Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku yıkıldı; Türkiye devrimci hareketi karşı-devrimin şiddeti ile fiziki olarak, maddi bir güç olarak ezildi, yani siyasal mücadele içerisinde devrimci hareket ezildi, ideolojik sonuçlar işte bu temel üzerinde ortaya çıktı. Nedir ideolojik sonuç? Devrim ve sosyalizm ideallerinden uzaklaşma... Yığınların devrim ve sosyalizme olan umutlarının kırılması.... Peki biz bu kırılmışlığı, maddi olarak sınıf çatışması içerisinde gerçekleşmiş bu sonuçları, soyut propaganda ile ya da ideolojik mücadele ile kırabilir miyiz? Bunun marksist teori ile, bu bakışın materyalist dünya görüşüyle zerre kadar ilişkisi olabilir mi? Bu hamlık ve çocukluk değilse nedir?

Bu temel önemde ham bir ideolojik yanılgıdır. Bu, yığınların propaganda ile değil, fakat politik müdahalelerle, politik mücadelelerle ve pratikte kendi özdeneyimleri üzerinden eğitilerek kazanılabileceği temel gerçeğinin, devrimci taktiğe ilişkin bu temel marksist-leninist kavrayışın gözden kaçırılmasıdır. Eğer gerçekten sosyalizme yatkın bir öncü işçi kuşağı olsaydı, biz onları sosyalizm propagandası ya da tutarlı sosyalist hareket propagandası ile kazanabilirdik. Ama ilk yazının da tespit ettiği gibi, öncülerde böyle bir arayış yok. Böyle eğilimleri olan öncüler yorulmuş ve dinamizmini kaybetmiş sözde öncüler, bunlar çoktan cesetleşmiş öncüler. Bunlar büyük ölçüde TİP ve TKP'den arta kalmış, 12 Eylül yenilgisi ve ardından Doğu Bloku'ndaki çöküntü ile inançları çökmüş kimseler. Oysa diyor sözkonusu yazı, dinamik ve mücadeleci öncüler, tam da bugün için henüz devrim ve sosyalizm arayışı olmayan kişiler. Yani sınıfın bugünkü mücadeleci ileri unsurları, bu noktada henüz sosyalist arayışı olmayan kimseler. Demek ki biz bunlarla mücadele içerisinde buluşacağız, genel propaganda düzeyinde değil. Onlar bizim propagandamıza neye göre alıcı olacaklar? Biz sosyalizme iyi, kapitalizme de kötü dediğimiz için onlar bize inanacaklar ını? Bu unsurlarla ancak pratikte buluşabiliriz. Biz onlara ancak pratikte güven verebiliriz. Ve pratikte onlara bu güveni verebildiğimiz ölçüde, onları ideolojik olarak kazanmamız kolaylaşır, onlar o zaman devrim ve sosyalizm üzerine propagandalarımıza alıcı gözle bakabilecekler.

Gintem deneyimi bu açıdan hayli öğreticidir aslında. Neden? Apolitik konumda bulunan, dinsel, gerici ve muhtemelen şoven ideolojik şekillenmeler içerisindeki işçiler, sınıf mücadelesi pratiği içerisinde hem düşmanlarını hem de dostlarını tanımaya başlıyorlar. Başka bir zaman belki de "vatan hainleri" diye saldırabilecekleri sosyalistler, bir anda onlara dost oluyorlar. Neden peki? Bunları anlamak çok güç mü gerçekten? *"'Sol Komünizm'..."* baştan sona bunlara ilişkin sorunları tartışıyor. Biz öncüyü ideolojik olarak kazanıyoruz, diyor. Neden? Çünkü o dönemin öncü işçi kesimi sosyalizm iddiası taşıyor. Öncü düzenden kazanılmıyor, sosyalizme ihanet içindeki sosyal-demokrasiden kazanılıyor. Nasıl kazanılıyor? Fransa Sosyalist Partisi kongresini topluyor ve bu kongrede Ekim Devriini'nin etkisi altında parti ikiye bölünüyor. Büyük kanat Fransa Komünist Partisi adını almayı kabul ediyor ve Komünist Enternasyonal'i destekliyor. Aynı şey İtalya'da, Almanya'da yaşanıyor. Ekim Devrimi'nin o kadar sarsıcı bir etkisi var ki, bu öncüyü ideolojik olarak kazanmayı kolaylaştırıyor. Öncü bu anlamda kazanılmıştır; ama yığınlar propaganda ile kazanılmaz; onlar kendi özdeneyimleri temelinde politik mücadele

içerisinde kazanılır. Tartıştığımız yazı tüm bunları, bu çok basit doğruları gözden kaçırıyor.

Öte yandan, komünist hareketin kazandığı unsurlara yönelik görev ve sorumlulukları ile bu aynı çalışmanın dış cephesini karşı karşıya getirmek için hiçbir neden yoktur. Önce parti hücreleri, sonra ise işçi komiteleri gibi bir sıralama yapılabilir mi? Bu kitle çalışması ile ancak bu tür bir çalışma içinde gerçekten kazanılabilecek öncü unsurları karşı karşıya koymak, ya da mekanik bir sıralamaya tabi tutmak değil de nedir? Hangi mücadeleler içerisinde kazandığınız insanları hücreleştiriyorsunuz? Bir fabrikada kurulması çok daha kolay ve hızlı gerçekleşebilecek bir işçi komitesi bile örgütlemeyi başarmayanların bir parti hücresi örgütlemeyi başarabilecekleri iddiasının bir ciddiyeti olabilir mi? Örneğin, Sefaköy'deki önemli bir tekstil fabrikasında Alevi, Kürt ve sosyalistliğe zaten hazır bir ortamdan gelen bir "öncü" işçi ilişkimiz vardı. Neden ondan gerçek bir işçi önderi yaratamadık. Neden bu tür insanlar gerçek örgüt militanlar olarak kazanılamıyorlar? Çünkü bir mücadelenin parçası olarak kazanılmadıkları ya da bir mücadele içerisine sokulamadıkları sürece, onlar, geçtik hücre üyesi militanlar olmayı, saflarımızda sempatizan militanlar olarak bile kalamıyorlar.

Gerçekten hareketi önceleyen başarılı bir komünist örgütlenme kolay mıdır? Öncü ile sınıf arasındaki organik ilişkiyi, bu diyalektiği biz niye unutalım ki? Niye karşı karşıya getirelim ki? Bizim çalışmamızın dış yüzü bir kitle çalışmasıdır. İç yüzü ileri unsurları mümkün mertebe eğitmek, ideolojik olarak eğitmek, örgütsel olarak eğitmek ve kuşkusuz örgütlemektir. Hücre olmadıkça komite olmaz demek, bu o kadar mekanik bir karşı karşıya getirmedir ki! Sen işçileri kazanıp, hücreleştirip, komünist partisi militanları haline getirmeyi başaracaksın, ama hala onların bulunduğu zeminde herhangi bir öncü işçi platformu olamayabilecek?! Ya da birini yapman için ötekini yapman gerekecek! Neden ve nasıl böyle bir öncelik sonralık sıralaması yapabiliyorsunuz? Öyle yerler olabilir ki, siz önceden bazı işçiler de kazanabilirsin, bu mümkündür. Ama bu birbirine kopmaz biçimde bağlı olan iki temel görevi mekanik bir tarzda karşı karşıya koymanıza bir kanıt oluşturmaz ki. Yaşam içerisinde organik bir bütünlük oluşturan, hangisinin ne zaman ve nerede önplanda olacağının tümüyle pratik olarak ve pratik tarafından belirlendiği bir durumda, masabaşında öncelik-sonralık sırası yapmak, canlı yaşamın gerçeklerinden kopmaktır. Bu, sınıf hareketinin gerçek sorunlarına düşünsel fantazilerle bakmak değilse nedir?

Eğer ilkesel öncelikse, ilkesel önceliğimiz parti kurmaktır. Peki biz partiyi pratik siyasal yaşamın ve mücadelenin dışında kurabilmeyi umabiliyor muyuz?! Öncelikse, bugün herşey parti inşasına tabidir. Herhalde öncelik bugün hücredir demek bunu anlatmıyor? Nihayetinde sınıf çalışmasının sorunları tartışılıyor, her iki yazının üst bandında da "sınıf hareketinin sorunları" ibaresi var. Dahası, önümdeki yazı, "Sınıfa Devrimci Müdahalenin Sorunları Üzerine" gibi bir başlık taşıyor. Peki "sınıfa devrimci müdahalenin sorunları" çerçevesinde yürüyen bir tartışmada, sınıf çalışması içerisinde önce hücreleşecek miyiz, yoksa önce bağımsız işçi platformu altında komiteleşecek miyiz? türünden sahtebir ikilemin ne işi var? Böyle bir tartışma bile başlı başına bir şaşkınlık örneğidir. Sözkonusu edilen sözde ikilem, gerçekte aynı organik sürecin farklı yönünden, iki farklı görünümünden başka bir şey değildir. Bize düşen buradaki bütünselliği kaybetmemektir. Genel bir kitle çalışması içerisinde onun öne çıkan unsurlarını almak, eğitmek, örgütsel kimliğe kavuşturmak bizim her anki kaygımız değil mi? Öyle olması gerekmiyor mu?

Tartıştığımız yazı çerçevesinde meseleye yaklaşıldığı zaman, bu bizi hayattan, sınıf hareketinin gerçek ve canlı sorunlarından kopartır. Canlı gerçeğin yerini aydın ya da yarı-aydın fantazileri ve yararsız tartışmalar alır. Bu bizi dar propaganda çevreleri haline getirir. Hareketten, onun dinamizminden kopartılmış, dar, özerk, yaşam dışı gruplar kurmaya götürür. Yazıda yer yer bunu dengelemeye çalışan vurgular da var; ama bu organik bütünsel bir kavrayıştan gelmiyor. Fikrine yeterince güvenmemekten ve geleceği kesin olan karşı eleştiriye karşı vurgularla bir mekanik denge kurma kaygısından gelen eklektik bir çözüm oluyor.

Asıl olarak şuraya gelmek istiyorum. Sınıf çalışmamız yeni bir düzeye geçmiş bulunuyor. Çalışmamızın aldığı somut biçimler var. Bu

çalışmanın ortaya çıkartığı yeni sorunlar var. Bu yeni sorunlara yaklaşımda hatalar olabilir, yanlış bazı eğilimler de doğabilir. Bunları kendi içinde muhakkak ki tartışacağız. Fakat çalışmamızın ulaştığı bu yeni düzeyin kendine özgü sorunlarını bir yana bırakarak genel planda bir tartışma platformu kurmak, önceki genel sürece giderek bunun üzerinden bazı yaklaşımlar belirlemek, bizi bir adım bile ilerletmez. Eğer "bugünkü sürecin ürettiği öncü işçi kuşağının politik bir arayıştan çok sendikal bir arayış içinde olduğu" tespitinin bir anlamı varsa, ki yazı bunu söylüyor, o halde bu gerçeği hesaba katan bir devrimci müdahale gibi bir sorununuz var demektir. Bu verili bir durumdur. Bir kere verili durumu devrimci bir tarzda değiştirebilmeniz için onu öncelikle kendi nesnelliği içerisinde görmeniz lazım. Somut durumun somut tahlili budur. Soyut bir ilkenin soyut bir uygulaması olamaz ki! Somut durumun somut tahlili yapılmak durumundadır. Somutu kendi gerçekliği içerisinde yakalamak marksist tahlilin temelidir ve başarılı bir devrimci müdahalenin temel bir önkoşuludur. Ama devrimci müdahale o somutu kendi içinde amaçlaştırmaz, kendi sınırlılığı içerisinde ele almaz, somutluğu onu genel bir devrimci dönüşüme uğratmak için kavrar. Mevcut durumunu kavrayacaksınız ki, ona doğru müdahalede bulunabilesiniz. Yoksa o somutluktan koparıldıktan sonra genel teorinin, genel ilkelerin, genel yaklaşımların hiçbir değeri kalmaz.

Ben zaman zaman, tarihçi Carr bir liberal olmasına rağmen, Lenin'in *Devlet ve İhtilal*'ini çok başarılı bir biçimde özetlemiş derken, bunu anlatmaya çalışıyorum. Tarihçi Carr; kimileri sanıyorlar ki, Lenin *Devlet ve İhtilal*'de ortaya koyduğu ilkeleri iktidara gelir gelmez, devletin dümenine oturur oturmaz unuttu, oysa ne alakası var, diyor. Lenin *Devlet ve İhtilal*'de tarihsel bir perspektif içerisinde genel teorik belirlemeler yapıyor, devletin sönümlenmesi tarihsel sürecini anlatıyor. Ama bu devletin o günkü Sovyet Rusya'da alabildiği somut bir biçim var. Bu onun iradesi dışındadır, bu Sovyet Rusya'nın gelişme düzeyiyle, siyasal kültürüyle, genel sınıf ilişkileriyle ilgilidir. Oradaki somut biçim ile nihai hedef arasındaki ilişkiyi Lenin hiç bir zaman kaybetmedi. Ama orada somut bir biçim vardı, nihai hedefi o somut biçime taşıyamazdı, ancak nihai hedefi gözeterek o somut gerçekliği ele alabilirdi. Sonuçta nihai hedefe, "devletin sönümlenmesi"ne varacak olan bir sürece ancak böyle girilebilirdi. Somut ile soyutu, gerçek olan ile ideal olanı, bugünkü durum ile nihai hedefi ayıramamak, gerek troçkist aydın takımının gerekse de Marksizmi aydınca kavrayanların genel planda her zaman düştüğü temel bir zaaftır.

Soyut olan teoriktir, ilkeseldir, geneli kapsar. Özgül durumları dışında bırakır. Sen geneli özgülleştirebilmek için verili durumu hesaba katmak durumundasın. Sınıfı devrimcileştirmek temeldir, bunda hepimiz anlaşıyoruz. Peki, devrimcileştireceğiniz sınıf ne durumda? Genel planda ne durumda? Sınıf hareketinin bugünkü seyri açısından ne durumda? Bunlara bakmadan, bunu hesaba katmadan, senin dışındaki nesnel gerçeklik ile kendi öznel hedefin arasındaki bağı kurabilir misin?

Ben ilk yazıyı, polemiğe konu edilen yazıyı bu açıdan büyük bir başarı sayıyorum. Daha söze başlarken, net bir biçimde, bugün de sınıfın devrimci siyasal hareketliliği ve komünist işçi partisi ihtiyacı hem güncel ve acildir, hem de temel önemdedir; bütün sorun, bizim bugünkü gerçekliği hesaba katarak bu temel hedeflere sınıf kitleleri nasıl çekeceğimizdir, diyor. Bu tümüyle doğru bir yaklaşımdır. Sınıf kitleleri belli gelişme evrelerinden geçmeden gelebilirler mi oraya? Biz onlara temel hedefleri hep gösteririz. Sosyalist propaganda hiçbir zaman ertelenmez, hiçbir zaman gündemden çıkmaz. Ama bu onların sosyalist propagandanın etkisiyle temel hedeflere hemen geleceği anlamına gelmez ki. İşçi sınıfı hareketi belli pratik gelişme aşamaları ve belli bilinç düzeyleri üzerinden ulaşır oraya. Bunlar kendi içinde belli sıçrama momentleri içerebilirler. Bu ayrı bir şey. Ama biz hareketin belli bir andaki düzeyine hiçbir biçimde takılınadan sosyalist propagandamızı her zaman yaparız, genel doğrularımızı her zaman söyleriz, genel gerçeklerimizi her zaman kullanırız.

Tartışılan yazıda önerilen; "toplumdaki siyasal sorunları sınıfın eğitimi için kullanmak" ise bambaşka birşeydir. Bu zaten sosyalist propaganda değildir, bu siyasal faaliyet ve mücadelenin asli kapsamı içindedir. Bu siyasal ajitasyon, siyasal teşhir denilen şeydir.

Gündelik gelişmelerden yararlanarak rejimi, kapitalizmi suçüstü yakalayarak (burada da somut hareket noktaları çok önemlidir) genel gerçekleri sınıf kitlelerine döne döne anlatabilmektir. Ama biz genel siyasal ajitasyonumuzu, genel sosyalist propagandamızı sınıf hareketinin somut sorunları üzerinden bir müdahaleyle birleştiremezsek eğer, başarı şansını zaten yakalayamayız. Genellikte kalakalırız. İşçi kitlelerini bu genellik içinde asla etkileyemeyiz. Bu durumda dar mezhepsel çevreler kurabiliriz, fakat sınıfın devrimci öncüsü bir parti olmayı bu yolla asla başaramayız.

Öte yandan, işçi kitleleri içerisinde sınıf hareketinden kopuk, daha doğrusu ona çok da fazla takılmadan, kendi içinde eğitim grupları kurmak savunulabilir mi? Genel siyasal çalışma içinde, sınıf içinde kadrolaşmak, çalışmamızın zaten her zaman çok temel bir boyutudur. Bunu küçümsemek mümkün de değildir. Ama bunu ötekisinin karşısına getirdiğiniz zaman, siz bunun gerçekleşme imkanlarını da ortadan kaldırırsınız. Siz siyasal çalışma içerisinde sınıfın öncülerini etkileyeceksiniz, sınıfın öncülerini etkileyebildiğiniz ölçüde alıp onları eğiteceksiniz, eğitim ve çalışma grupları oluşturacaksınız ve bunun üzerinden hücreye yürümeye çalışacaksınız. Gerçek yaşamda bu organik bütünsel süreç dışında bir yol var mıdır? Sınıf kitleleri içindeki siyasal çalışma ile öncünün ideolojik eğitimini birbirine karıştırmamalısınız. Sınıf içerisinde kendi parti örgütümüzü örmek ile sınıf kitlelerini örgütlemeyi birbirinin karşısına koymamalısınız. Sınıf içerisinde kendimizi sınıf devrimcisi olarak dönüştürmek ile sınıfı devrimcileştirmeyi karşı karşıya koymamalısınız. Bunlar hep organik bir bütünlük içerisindedir.

Asıl kaygı ne olmalıdır? Asıl kaygı elbetteki partinin inşası olmalıdır. Ama parti de ancak böyle inşa edilebiliyor, başka türlü edilemiyor ki. Sınıf içinde sen böyle güç olabiliyorsun, öncüsüne böyle güven verebiliyorsun. Biz bunları daha 1. Genel Konferansımızda ayrıntılarıyla tartıştık, tutanaklarımızda var hepsi. Sınıf hareketini sürekli "dövme", tam da sınıfın öncüsüne güven verme. Başka türlü güven veremezsin. O öncü niye seni destekleyecekmiş? Senin siyasal çalışman yoksa, senin gündelik uğraşın yoksa, kırk ayrı siyasal akımın hedefi olan öncüler neden onları atlayıp sana yönelsin ki? Ki her siyasal çalışma -tekrar ediyorum- pratik yaşamla bağını kurabilmek durumundadır. Pratik yaşamı hesap etmezsen bu bağı kuramazsın.

Yazıda şu türden ifadeler var örneğin: "Kısacası devrimci öncünün temel görevi hareketin ekonomik-sendikalist ihtiyaçlarını devrimci cepheden karşılamak değildir. Öncelikli görev, 'kırıntı değil dünyayı istiyoruz' şiarını işçi sınıfı hareketi içinde yeniden güncelleştirmek, yani devrim ve sosyalizmi yeniden canlı bir alternatif haline getirmektir." Bu laflar komünistlere, işçi sınıfı devrimcilerine değil, olsa olsa siyasal hamlık içindeki öğrenci çevrelerine yakışır. Ya da "kapitalizmi yıkacağız, komünizmi kuracağız!" nakaratlarını devrimcilik diye yutturmaya kalkan gerçekte reformist olan troçkist mezheplere yakışır. Devamını okuyorum. Devamı daha da ilginç. Zira "kırıntı değil dünyayı isteme"nin işçi kitleleri içinde nasıl güncelleştirileceği, devrim ve sosyalizmin nasıl "yeniden canlı bir alternatif haline getirileceği"nin yolu gösteriliyor sözün devamında. Okuyorum: "'Sosyalizmin kaleleri'nin kalmadığı, tarihsel dayanaklarının büyük ölçüde yitirildiği bugünün koşullarında **bu ancak güçlü bir ideolojik müdahale ile mümkündür. Ve işçi sınıfına dönük devrimci propagandanın önemine işaret etmektedir.**"

Bu düşünce tarzına ne diyeceğimi bilemiyorum. Bu sorun üzerinde demin durduğum için aslında fazla bir şey de söylemek istemiyorum. Güç dengelerindeki maddi değişimleri kitleler içinde "ideolojik müdahale" ve "güçlü propaganda" ile dengelemek üzerine edilen bu laflara sadece gülümsenir. Ama düşünün ki bu yazı ciddi bir hareketin ideolojik-politik yaklaşımları her zaman ciddiye alınan bir yayınında çıkıyor. Peki birileri bu pasajdaki düşünce tarzını diline dolayıp hareketimize "aydın oportünizmi" etiketi yapıştırmaya kalkarsa ne diyeceğiz onlara? Bizim görevimiz elbetteki işçilere istediği sendikayı devrimci tarzda vermek değildir. Fakat sendikal arayışından da yararlanarak onu genel devrimci çizgiye çekmektir. Devrimci sendika hedefi orada çalışmamızın yalnızca bir boyutudur. Her zaman sendikal çalışma ve sendikal örgütlenme sınıf içindeki genel siyasal faaliyetimizin

yalnızca bir öğesidir, yalnızca bir unsurudur, organik bir unsurudur. Örneğin grev de bir sendikal harekettir. Peki biz grevi küçümseyerek sınıf hareketine müdahale edebilir miyiz? Ama biz greve, grevin kendi dar sınırları içerisinde müdahale yoluna da gidebilir miyiz? Kendimizi buna mahkum edebilir miyiz? İşçiler kırıntı istiyorlarmış, biz onları dünyayı isteyecek düzeye getirecekmişiz, bu da ancak ideolojik bir müdahale ile mümkünmüş ve işçi sınıfına dönük devrimci propagandanın önemine işaret etmekteymiş!

Bunlar çok temel, o ölçüde de çocukça yanılgılardır. Siyasal mücadeleler konusunda, yığınlar içerisinde siyasal çalışma denilen şey konusunda çok ciddi, çok temelli karışıklıkları ifade eden şeylerdir. Yığınların nasıl etkilenebileceğini, yığınların nasıl dönüştürülebileceğini, burada propagandanın yerinin ne olduğunu, pratiğin yerinin ne olduğunu, özdeneyim denen faktörün yerinin ne olduğunu, bütün bunlar arasındaki diyalektik bütünün ne olduğunu bilememektir.

Yazıda '88 tarihli bir makaleden bir uzun pasaj aktarıyor. Bu pasajda, bütün pratik faaliyetin bağlı olması gereken eksen budur, deniliyor. Elbette öyle olacak. Bizim bütün pratik faaliyetlerimizin ekseni devrim ve sosyalizm hedefi değil midir? Bu işin abc'si değil midir? Kaldı ki bu, marksist bir akımı reformist bir akımdan ayıran temel bir kıstastır da. Mesele genel eksenle somut durum arasındaki o bağı, o köprüyü kurabilmektir. O köprüleri kuramadığımız sürece, ötesi boş laftır. Ne deniliyor *"İş-Ekmek-Özgürlük" Şiarı Üzerine* başlıklı kitabımızın arka kapağmda? Sorun hiç de işçi sınıfının bugün ekmek istemesi, iş istemesi değildir. Bunlar sınıf hareketinin acil yaşamsal istemleridir. Sorun, bunun kendisini bir platforma dönüştürmekten, dolayısıyla sınıf hareketinin o düzeyiyle bir öncü platformu aynı şeye indirgemekten çıkmaktadır. Sorun somut ve acil istemlerden yakalayarak sınıf hareketini temel devrimci hedeflere çekmek olsa buna denecek çok bir şey olamaz. Bu somut sorunlardan hareketle yığınları kendi özdeneyimleri üzerinden eğiterek temel hedeflere yöneltmek başka bir şeydir. Fakat sınıf hareketini kendi bugünkü dar düzeyinde, kendi bugünkü dar sınırları içerisinde ele almak ve bunun üzerine koca bir eğilim, koca bir teori kurmak, bu ise daha başka birşeydir.

Sözkonusu yazının talihsizliği bizi tekrar geri bir noktaya, genel bir çerçeveye çekmesidir. Tartışmasız olan, kimsenin tartışmadığı ve tartışamayacağı şeyleri tartışmaya kalkışmasıdır Genel planda genel hedefler sorunu saflarımızda herhalde hiç kimse için tartışmalı olmayan bir sorundur. İlk yazı net bir biçimde, kitle ve sınıf hareketinin dönemsel ihtiyaçları ile sıkı bağ içerisinde genel perspektifleri anlamlandırmaktan söz ediyor. Bizim için bugün sınıfın devrimci siyasal hareketliliği ve komünist işçi partisinin inşası en acil ve en güncel sorunlardır diyor. Biz sınıfı devrimci bir çizgiye çekmeye, buna paralel olarak partimizi inşa etmeye bakarız. Bu acildir, günceldir, temeldir, önceliklidir. Ama bu öyle ısınarlama da olmuyor yakık ki. Bu gerçekten asli ve temel olana bir gerçeklik kazandırabilmek, dışınızda nesnal olarak varolana bakabilmesini bilmek ölçüsünde mümkündür ancak. "Komünistler bugün de sendikal temelden başlayan bir arayışın bugünden devrimci bir politika ihtiyacı doğurduğunu ve doğuracağını düşünüyorlar." Bunlar birinci yazıda söyleniyor. Biz sınıf hareketinin her arayışına en ileri noktadan, yani kendi devrimci konumumuzdan yanıt vermeye bakarız. Ama bu ekonomik bir grevdir, ama bu bir tensikattır, ama bu başka bir şeydir, ama bu dosdoğru bir politik ayaklanmadır, çok açık hedeflere sahip olmazsa bile. "Öncünün sendikal arayışını veri saymayan her türlü girişim sınıf dışı varoluş ve kavrayışın bir dışavurumudur" diyor ilk yazı. Sendikal arayışı bir veri saymak, ki bu bir nesnel veri, senin ona teslim olmanı gerektirmiyor ki. Sen varolan bir şeye müdahale ediyorsun. Soyuta müdahale etmiyorsun ki. Gerçekliği dönüştürebilmek için gerçeklikle önce bağ kurmasını bilmek gerekmektedir. Bir kere onu kendi nesnelliği içerisinde görüp kavrayabilmek gerekir. İkincisi, onunla bir bağ kurmak lazım ki onu dönüştürebilesin. Somut durumun somut tahlili bu çerçevede bir anlam kazanabilir zaten.

Verili durumu neyse, onu hareket noktası alarak onu değiştirebilirsin ancak. Gerçeği yorumlamak ile onu dönüştürmek elbette farklı şeylerdir. Fakat ilk yazının yazarı yoldaş, gerçeği görelim, yorumlayalım, üstüne de yatalım demiyor ki. Tersine bu noktada küçük-burjuva akımların açmazlarını ve yanılgılarını

iyi bir biçimde sergiliyor. Sınıf hareketinin verili gerçekliği dışında, çeşitli akımların kendi dar, özel, öznel ihtiyaçları çerçevesinde kurdukları platformlar, sözde sendikal araçlar, dar grup ihtiyacına yanıt veren sendikal politikalar vb., eleştiriliyor. Sağ ve sol eğilimler birarada hedef alınıyor. Solcu ve sekter eğilimlerin sınıftan kopmayı, kendi içinde amaçlaşmayı, çocuklaşmayı getirdiğini; TDKP'nin örneğinde olduğu gibi, kuyrukçuluğun ve verili gerçekliği kendi içinde yüceltmenin ise, haraketin mevcut durumuyla özdeşleşmeyi getirdiğini ortaya koyuyor. Bu işin sağına da soluna da sağlam bir ideolojik sınır çizmek oluyor.

Genel perspektife ilişkin vurgularımız her zaman doğrudur. Çünkü onlar genel doğrulardır, temel doğrulardır. Kaldı ki, hareketin henüz gerçekten bir grup insandan ibaret olduğu, örgüt olmadığı, sözüedilebilir bir politik faaliyet içerisinde olmadığı bir dönemdeki bir takım vurguların, bu gerçek politik yaşamdan, kitlelerin gerçek pratiğine müdahale olanağından uzak olmanın getirdiği soyutluğu, bir takım kusurları içerdiğini her zaman gözönünde bulundurmamız da gerekir. Gerçek yaşam başkadır. Gerçek yaşam sana öğretiyor da aynı zamanda. Senin başlangıçta genel doğruların vardır. Bir teorinin kesin biçimini ancak gerçek kitle pratiği ile bağ kurduğu noktada bulabilmesinin mantığı biraz da buradadır. Şimdi sınıf çalışmamız somutlandığı ölçüde biz bir takım şeyleri daha rahat bir biçimde yerli yerine oturtuyoruz.

Sınıf hareketini kendi darlığı içerisinde bir devrimci sendikal çizgiye çekmek yerine biz onu genelde politikleştirmeye bakarız. Kaldı ki her zaman söylediğimiz gibi, hareketi devrimci sendikal hedeflerde başarılı kılabilmeninin de biricik güvencesi budur. Bu bir genel perspektif sorunudur. Bu sendikal çalışmayı, sendikal ilişkileri, sendikal zemini bir yana bırakalım, biz genelden politika zemininden müdahale edelim anlamına gelmez ki. Sadece ve sadece, bu zeminden de olsa senin devrimci politik müdahale yapmak istediğini anlatır. Sendikal müdahalenin de ancak bu genel çerçeve içerisinde kavranabileceğini anlatır. Kendinizi o dar kalıbın içerisine sokamayacağınızı anlatır. Kendini o dar kalıbın içerisine sokma eğilimlerine karşı birinci yazının net eleştirileri var. Net bir biçimde diyor ki, bugünkü sendikal arayışı veri kabul etmek benim öznel tercihim değildir, bu bir nesnel verili durumdur, ben bunu sadece tespit ediyorum. Ben bir şey tercih ediyor değilim ki, bu benim dışımda bir nesnelliktir.

Örneğin '89'da daha farklı bir durum sözkonusuydu. '89'da gerçekten sendikal zemin üzerinde hareketlenen, öncüsü sosyalizme eğilimli olan, belli kesimleri ile örgüt arayışı içerisinde olan bir başka gerçeklik vardı. Bu gerçekliğe müdahale başkadır. Öncüsüne müdahale başkadır, kitlesine müdahale başkadır. Çünkü orada verili gerçeklik biraz daha değişiktir. Nitekim eleştirmekte olduğum yazıda da kabul ediliyor. O dönem özetlenirken, o dönemin verili işçi hareketi gerçekliği ile öncü kuşak işçi gerçekliğinin farklı olduğu, bugün daha farklı bir durumun ortaya çıktığı söyleniyor. Ama bu söylenebiliyorsa eğer, farklı durumlara farklı müdahalelerin yapılması gerektiğini anlamak fazla bir zorluk taşımamalı. Temel perspektif her yerde ve her dönemde aynıdır. Bütün mesele, bu temel perspektifle somut durum arasındaki ilişkiyi kurabilmektir. Devrimci politika ancak böyle üretilebilir, ancak bu sayede işlevli hale gelebilir.

Ben son olarak sorunun yöntemsel bir başka yanına değinmek istiyorum. Eğer hareket yeni bir pratik yönelime giriyorsa, yeni bir adım atıyorsa, burada bazı hatalar yapması normaldir. İlk yazının yazarı, hata yapmaktan korkmayalım, hataları hızla telafi edememekten korkalım, iş yapan hata da yapar, diyor. Yeni bir yola giriyorsun, arada hatalar yapılır, çubuklar bükülür, gerçekten bazı yanlışlıklara da düşülür. Her gerçek siyasal pratiğin doğal akibetleridir bunlar. Burada genel perspektifleri hep gözetmek ya da deneyimlerden yararlanarak belli bir somut çalışmanın ortaya çıkarabileceği bazı zaafları önden görebilmek başka bir şeydir. Bu hatayı ortadan kaldırmaz hiçbir zaman, ama azaltır. Fakat genel perspektifleri gözetmek hiçbir biçimde somut gerçekliği unutarak genel düzlemlere kaymak, meseleleri oradan tartışmak anlamına gelmez. Bu bizi gerçekten geriye götürür ya da daha doğru bir ifadeyle hiçbir yere götürmez. Önemli olan sorunları ve bu arada yaşanan hataları ulaşılan somut faaliyet aşaması üzerinden tartışabilmektir. Hayattan kopmamanın ve gerçekten ilerleyebilmenin yolu buradan geçer.

Ağustos '97

Örgüt içi yaşama müdahalenin sorunları

"Bugüne kadar partileşme süreci açısından zayıf ya da yetersiz kaldığımız belli alanları çok özel bir tarzda öne çıkarır, bu alanı özel bir yüklenme konusu haline getirirdik. Şimdi inşa sürecinin son evresindeyiz ve doğal olarak tüm cephelere paralel biçimde yüklenmek zorundayız. Fakat illa da bir özel alana işaret etmek gerekliyse, bunun örgüt cephesi, örgütsel yapının hızla genişletilmesi ve iç örgütsel yaşama çeki düzen verilmesi olduğunu belirtmek durumundayız." (*Ekim*, sayı:177, başyazı)

Partinin arifesinde olduğumuz bir dönemde şartlı da olsa özel bir yüklenme alanının önümüzde durması bir rastlantı değildir. Bu alanda yaşadığımız sorunları aşamadığımız oranda, teorik-ideolojik, örgütsel ve sınıf çalışmaları cephelerinde yakaladığımız parti düzeyini ete-kemiğe büründürmek mümkün olmayacaktır. Bu açıdan özellikle iç örgütsel yaşama çeki düzen verilmesi alanında yaşadığımız sorunları hızla aşmak zorundayız. Bu ise, *"tanımlı alanlar, tanımlı birimler ve bu temelde kurumlaşmayı başarmış, sorumluluklarının hakkını veren organlar üzerinden de bir işleyiş", "çevre anlayışının, alışkanlığının, ve kültürünün aşılması","politik faaliyet kapasitesini politik önderlik düzeyi ile birleştirmek...* (ve) *bu temel üzerinde kadronun yetkinleşmesi, kadar niceliğinin arttırılması"* demek olan parti tarzını yakalamakla mümkündür.

Bunun somut alanı ise organlardır. Partinin sınıf içinde gerçek bir güç haline gelmesinin, örgütsel yapısını hızla genişletmesinin, bunu parti düzeyine yaraşır bir niteliğe çıkartmasının, sempatizanından ileri kadrosuna kadar partinin bütün gücü ve gerçek kapasitesiyle çalışmasının, bütün bunların gerçekleşmesinin temel koşulu, mahalli organların gerçek birer parti kurumu olarak çalışmasıyla mümkündür.

İçinde bulunduğumuz evrede bunun başarılmamasının temel nedeni, genel olarak ifade edilecek olursa, düzenli bir organ yaşantısı kuramamak olduğunu söyleyebiliriz.. Düzenli organ yaşantısı, düzenli organ toplantıları, belirlenmiş somut sorumluluk alanları üzerinden görev bölüşümü, eleştiri-özeleştiri ve denetim mekanizmasını kollektif bir işleyişe kavuşturmak ve bunun üzerinden çalışma alanına sistemli bir müdahale demektir.

Organ yaşantısının temel halkası olan düzenli organ toplantıları herşeyden önce ideolojide, politikada, pratikte ortak bir iradenin oluşması için zorunludur. Bugüne kadarki pratiğimiz kurumsal bir kollektifliğin sağlanmadığı durumlarda çalışmanın çevre tarzındaki dağınıklıktan kurtulamadığını, dolayısıyla imkanların gerçek kapsamıyla değerlendirilemediğini, dahası, bunun görülemeyebildiğini göstermiştir. Deneyimler bir yana, bu, gerçek bir siyasal hareket olmanın temel bir zorunluluğudur. Yaşadığımız dönemde sınıf ve kitleleler yeni yeni hareketlenmeye başlasa da genelde durgun olduğu bir dönemde oturup uzun uzadıya siyasal gündem üzerine, sınırlı güçler üzerinden yürüyen bir alan çalışmasının politik ve pratik yönlerini tartışmak, çeşitli kararlar almak bir yük gibi gelebiliyor. Oysa bir yönüyle bizim için bir hazırlık evresi olan bu dönemde bu yükün altına girmekten kaçınmak, bugün elimizdeki imkanların heba edilmesi, yarın ise büyük fırsatların kaçırılması demektir. Bugün saflarımızdaki ve çevremizdeki eski/yeni güçlerin dağınık bir çalışmayla boğulması/kaybedilmesi: yarınsa harekete geçmiş kitlelerin peşinden sürüklenmek demektir.

Demek ki, kimi yerde biçimsellik gibi görünse dahi düzenli organ toplantılırı sadece düzenli bir organ yaşantısının değil, iktidar hedefli devrimciliğin de bir gereğidir. Organsızlıktan iyi olan zayıf bir organı gerçek bir organ haline getirmenin de, eğitim ve kadrolaşmanın da, çalışmada mesafe katetmenin de yolu bu hususu gözetmekten geçiyor.

Düzenli organ yaşantısının bir diğer ayağı

da belirlenmiş somut sorumluluk alanları üzerinden görev bölüşümüdür. Bu yapılmadığında alınan kararlar, yapılacak işler ortada kalabilmektedir. Gariptir ama dönemin insanlar üzerinde çeşitli düzeylerde olumsuz etkisi olabilmektedir. Bu etkiden iradi bir çabayla kurtulunabilineceğini uman bir devrimcilik yapılabilinmektedir. "Dönemin devrimciliği" görevlendirme olmadan inisiyatif kullanmak istememektir. Halledilmesi gereken bir işe karşı sorumluluk hissetmemektir. Sürecin peşinden kendiliğindenlikle sürüklenmektir. Düzenden, çürümüşlükten tiksinmek var ama bu düzeni yıkmak için en küçük bir imkanı bile değerlendirme gereğini gözardı etmek de var. Somut sorumluluk alanları üzerinden görevlendirme"dönemin devrimciliğini" ataletten, tükenişten kurtarmak, onu iktidar hedefli devrimcilik haline getirmek için gereklidir.

Düzenli organ yaşantısı aynı zamanda eleştiri-özeleştiri ve denetim mekanizmasını kollektif bir işleyişe kavuşturmak demektir. Somut sorumluluk alanları ancak bu yapıldığında bir anlam ifade ediyor. Yani denetim ve hesaplaşma etkin kılınmadan görevlendirme yapmak sorunu halletmiyor. Somut görev yine ortada kalabiliyor. Tersinden somut görevlendirme olmadan da bu mekanizmanın oturması mümkün değil. Kısacası sistemli siyasal bir çalışma, düzenli bir organ çalışmasını ve birbirini bütünleyen düzenli organ toplantılarını, somut sorumluluk alanları üzerinden görev bölüşümünü, eleştiri-özeleştiri ve denetim mekanizmasını etkin olarak işletmekle mümkündür.

Düzenli organ yaşantısı her dönem büyük bir önem taşır. Fakat bugün çok daha önemle gözetilmesi gereken bir zorunluluktur. Çünkü dönem bizden en küçük bir imkandan bile en azami şekilde yararlanabilme yeteneği göstermeyi istiyor.

A.JİYAN

Bağış kampanyasına...

(Baştarafı s.21'de)

Komünist bir işçi partisi yaratmayı kendisine öncelikli görev olarak saptadı. Çünkü sömürü ve zulüm düzenini yıkmanın, devrimi zafere ulaştırmanın ve işçilerin sosyalist düzenini kurmanın biricik güvencesi böyle bir partiyi yaratmaktır.

EKİM, en zor ve en elverişsiz şartlarda ortaya çıktı. Fakat her türlü engele ve zorluğa rağmen devrimci mücadeleyi kararlılıkla sürdürdü. Hiçbir dış basınç, hiçbir iç güçlük ve tasfiyeci dalga EKİM'in partiye büyümesini engelleyemedi. O ortaya çıktığında, bütün teorik, politik, örgütsel ve pratik görevlerini işçi sınıfını devrimci militan partisini inşa etme hedefi üzerinden saptadı. Bu hedef doğrultusundaki kararlılık, pratik yoğunlaşma ve ısrar, EKİM'i bugün parti kurma aşamasına getirmiş bulunuyor.

EKİM on yıllık siyasal mücadele içinde en ileri devrimci teorik temele ulaşmış, yenilgi, tasfiyecilik ve durgunluk ortamında bile illegal ihtilacı bir örgüt yaratmayı başarmış, işçi sınıfıyla birleşme ve onun içinde kendini üretmede belirgin bir mesafe almıştır. O artık her şeyiyle işçi sınıfının içindedir. Ülkemizde ilk kez devrimci teori, devrimci örgüt ve devrimci sınıf EKİM şahsında ete-kemiğe bürünüyor ve ilk kez işçilerin gerçek öncü partisi kuruluyor.

Sizler yaşadığınız ve çalıştığınız ülkelerdeki işçi sınıfının organik bir parçasısınız. Bu ülkelerdeki sınıf kardeşlerinizle birlikte sermayenin sömürü ve baskısı altındasınız. Yerli işçilerle birlikte kapitalist köleliğe karşı mücadele etme göreviniz vardır. Fakat sizler aynı zamanda ülkenizin ve orada daha sert biçimler içinde süren mücadelenin de bir parçasısınız. Orada süren mücadeleye her düzeyde destek vermek sorumluluğuyla yüzyüzesiniz. Devrimcilere maddi destek sunmak da bu sorumluluğun bir parçasıdır.

Bu görevler çerçevesinde sizleri parti kurma aşamasında olan EKİM'i desteklemeye ve açtığı bağış kampanyasına katılmaya çağırıyoruz.

Herşey parti için!
Herşey işçilerin ve emekçilerin kurtuluşu davası için!
Herşey devrim ve sosyalizm için!

EKİM Yurtdışı Örgütü

Devrim ve sosyalizm mücadelesinde EKİM'i destekleyin! İşçi sınıfı partisinin kuruluşuna omuz verin!

Bağış kampanyasına katılın!

Emperyalist-kapitalist sisteminin dünya çapındaki bunalımı giderek derinleşiyor. Bunalımın faturası ise işçi ve emekçilere ödettiriliyor. İşçi sınıfının onyılların mücadelesiyle ağır bedeller ödeyerek kazandığı sosyal ve demokratik haklar sürekli ve kapsamlı bir saldırı altındadır. Dünya burjuvazisi, sosyalizmin alternatif olmaktan çıktığına duyduğu inançla ve işçi sınıfı hareketinin örgütsüz, dağınık ve zayıflığından aldığı güçle, emek cephesine karşı büyük bir pervasızlık sergiliyor. Özelleştirmelere, toplu işten atmalara, sosyal hakların budanmasına, ücretlerin dondurulmasına, sosyal harcamaların kısıtlanmasına ve yoksullaşmaya emperyalist müdahaleler, gerici boğazlaşmalar, çevrenin tahribatı, militarizm, faşizm ve siyasal özgürlüklere saldırı eşlik ediyor.

Kapitalizmin anavatanı ve "refah toplumu" olarak anılan Avrupa da bunalımın ve istikrarsızlığın ortasındadır. Dünyanın en zengin olan bu kıtasında milyonlarca insan işsiz ve konutsuz, milyonarcası ise yoksulluk içinde yaşıyor. İlkel bir ırkçılık, yabancı düşmanlığı, tırmanan faşizm, her türü eşitsizlik, ayrımcılık ve adaletsizlik, "sosyal adalet"in ve "demokrasinin" beşiği olarak sunulan Avrupa'nın gerçekleridir. Bütün bunları sosyal ve ahlaki çürüme, toplum yaşamındaki kokuşma, rüşvet, dolandırıcılık ve hırsızlık gibi suçlar tamamlıyor.

Dünya sisteminin bir parçası olan Türkiye kapitalizmi ise çok daha derin ve sarsıcı bir bunalım içindedir. Her türkü kirli ve kanlı işler, suç ve ahlaksızlıklar, koyu bir terör ve ağır bir sömürü Türkiye Cumhuriyetinin ismiyle özdeşleşmiştir.

Bugün Türkiye generallerin hakim olduğu MGK tarafında yönetiliyor. Hükümetin, parlamentonun ve siyasi partilerin hiçbir işlevi yoktur. İç ve dış politikanın bütün temel unsurları olduğu gibi toplumsal yaşamın tüm alanları da generallerin denetimi altındadır. Ülkede tam bir kontr-gerilla ve terör rejimi hüküm sürmektedir. Bu rejim boydan boya çeteleşmiş, mafyalaşmış ve iliklerine kadar çürümüştür. Bu çürümüşlüğün, her türlü suçun ve pisliğin odağında ise ordu ve devlet bulunuyor. Türk devleti adi bir suç aygıtına dönüşmüştür ve halka karşı kanlı bir suç çetesi olarak çalışmaktadır. Uyuşturucu ticaretinden uluslararası kaçakçılığa, fuhuştan gözaltında kaybetmeye ve binlerce cinayete kadar bütün kirli ve kanlı işler devlet zirvesinde yönetilmektedir. Birer aşağılık mafya çetesi haline gelmiş sicilli MHP'li katillerin devlet tarafında kirli işlerde kullanıldığı ve kahraman ilan edildiği ise sır değildir.

Sermaye deveti ve onun vurucu gücü MGK, işçi ve emekçi düşmanı politikalarını, Kürdistan'daki kirli savaşı, ulusal onursuzluk batağında emperyalistlere köpekçe sadakati tüm pervasızlığıyla sürdürüyor. Toplumun maddi zenginlikleri yağmalanıp talan ediliyor. İMF ile üzerinde anlaşmaya varılan saldırı paketleriyle emekçiler sefalet ücretine mahkum ediliyor, ekmeğe ve aşa muhtaç hale getiriliyor. Zamlar otomatiğe bağlanıyor ve yoksulluk derinleşiyor.

Sermaye sınıfı, yaşamı işçi ve emekçilere zindan edecek yeni ve sistemli bir saldırı hazırlığı içindedir. Başbakan Yılmaz'ın "Bu kış zor geçecek" sözleri, emekçilere yönelik kapsamlı bir saldırının ilan edilmesidir. İliklerine kadar sömürülen ve kanı emilen işçiler, bunun için fedakarlık yapmaya çağrılıyor. Ama işçiler, emekçiler, kamu çalışanları ve öğrenci gençlik, işgaller, grevler, gösteri ve yürüyüşlerle sermaye için fedakarlık yapmaya niyetli olmadıklarını gösteriyorlar.

Sermayenin ve çeteleşmiş devletinin saldırılarını püskürtmek, işçi sınıfının örgütlü ve birleşik tarzda harekete geçmesiyle mümkündür. Bu da işçi sınıfının ihtilalci öncü partisini yaratmaya bağlıdır.

EKİM, siyasal mücadele sahnesine çıktığı andan itibaren bu iddia ve bilinçle hareket etti.

(Devamı s.20'de)

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Komünist hareketin varlığı işçi sınıfı için bir şanstır!

Yeni dünya düzeni, globalleşme ve ultra liberalizminin kitlelerde yarattığı beklenti hızla tükenmekte ve yarattığı etki hızla kaybolmaktadır. Sovyetler Birliğinin dağılmasının ardından, batılı emperyalistler arasında geçmişte kurulan kutsal ittifak bozularak, sosyalizme karşı yaratılan suni iç uyum ve sözümona bütünlük yerini pazardan daha fazla pay kapma dalaşma bırakmıştır. Dünya işçi sınıfı ve emekçi kitlelerinin yarattığı zenginlikleri gasp etme yarışına dayanan bu rekabet, emperyalist haydutlar arasındaki çelişki ve çatışmaları da su yüzüne çıkardı.

Bir diğer özellik ve yenilik ise modern revizyonizmin çöküşünün, sosyalizmin çöküşü ve iflası olarak sunulması temeline oturtulan burjuvazinin ideolojik bombardumanıdır. Burjuvazi bu ideolojik saldırıyla işçi sınıfı ve emekçilerin umutlarını kırmaya çalışmakta, onları vahşi sömürüsü ve zalim yönetimine kölece boyun eğmeye razı etmek istemektedir. Sosyalist sistemin varlığı ve dünya halklarının emperyalist kölelikten kurtulmak için kitlesel mücadelelere giriştiği dönemde, emperyalist ülkeler cephe gerisini sağlam tutmak için kendi ülkelerindeki işçi ve emekçilere bir sus payı veriyorlardı. Bu su payı elbette başka ülkelerden yağma ve talan ettikleri zenginliklerin çok küçük bir bölümüydü. Deyim uygunsa devede kıl bile sayılmazdı. Oysa, 89 çöküşü ile birlikte emperyalist burjuvazi kendi ülkelerindeki işçi sınıfı ve ekeçilerin kazanılmış haklarına karşı da sistematik saldırılara girişmeye başladı. Sosyal devlet demagojilerini tümüyle bir yana bıraktı. Özellikle Avrupa işçi sınıfının sermayenin bu yeni saldırılarına sessiz kalmayacağı görülmektedir.

Emperyalist ülkelerdeki işçi sınıfı mücadelelerinin daha etkin bir tarzda kendini gösterememesinin başlıca üç nedeni var. Birincisi; emperyalist devletlerin güçlü bir iktisadi yapıya sahip olmaları, sıkıştıkları her durumda belli manevralarla şimdilik hareketin önünü kesmeyi başarmalarıdır. İkincisi; işçi sınıfının devrimci bir örgütlülüğe sahip olamamasıdır. Marksist-leninist devrimci sınıf partisi önderliklerine sahip olamamalarıdır. Üçüncü bir faktör ise, sermayenin dev propaganda gücüna sahip olması nedeniyle kamuoyunun nabzını iyi tutmayı başarmasıdır.

Tekeller, bu çelişki, çatışma ve rekabet ortamında saldırılarını daha kolay ve engelsizce yürütebilmek için, isminden başka sosyalizm ve işçi sınıfıyla ilgisi olmayan bir dizi sözde "işçi" "sosyalist" parti ve bunların kaolisyonuna dayalı hükümetler kurarak demogojik söylem ve sahte vaatler ile kitlelerin orta ve uzun vadeli iç potansiyelini heba etmeyi başarmaktadırlar.

Bizde pervasız sömürü ve saldırının dozajının yüksekliğinin yanı sıra bir dizi farklılık da mevcuttur. Taviz verme ve esneme olanaklarından yoksun olan düzen, iktisadi ve sosyal saldırılarını azgın bir terör rejimiyle sürdürmektedir. Bu özelliği gücünden değil, güçsüzlük ve aczinden kaynaklanmaktadır. Sermaye devleti oplumsal muhalefeti susturmanın tek yolu olarak dizginsiz bir teröre ve şiddete baş vurmaktır. Bu da toplumsal muhalefetin en basit ekonomik ve sosyal taleplerini, ya da en basit demokratik haklarının dahi, düzene karşı kararlı bir mücadele gerektirdiğini gösteriyor. Bu, yeni yükselecek bir kitle mücadelesinin hızla politik bir mecraya yükselebileceğini göstermektedir. Bu mutlaka gözetilmesi gereken bin husustur.

Asıl dikkat çekmek istediğimiz olgu ise, geçmişle köklü bir hesaplaşmayı başarmış, bunu uluslararası alandaki tarihsel sorunlar konusunda tam bir açıklığa ulaşmayla birleştirmiş ve net bir sınıf perspektifi ve pratik yönelimi ile sınıf partisi kimliği edinebilecek bir düzeye ulaşmış bulunan komünist hareketin varlığıdır. Bütün bu veriler göz önüne alındığında uluslararası alandaki devrim ve sınıf mücadelelerindeki tıkanmanın önünü açabilmenin yolu yeni Ekimleri yaratarak dünyayı bir de orta doğudan sarsmaktan geçmektedir.

Bu büyük ve soylu görev işçi sınıfını beklemektedir. İşçi sınıfının bu soylu görevi başarması için ihtiyaç duyacağı devrimci önderlik artık vardır. Komünist hareket işçi sınıfı için bir şanstır. Bu görev aynı zamanda dünya işçi-emekçilerine karşı var olan enternasyonalist görev ve sorumluluğumuzun da en tam ve eksiksiz şekilde yerine getirilmesi anlamına gelecektir.

Y.İ.

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Geçmişi onu burjuvaziye, geleceği proletaryaya çeker. Yargısı onu buna, önyargısı (Marx'ın ünlü ifadesiyle) diğerine çeker. Halk çoğunluğunun devlet yönetiminde gerçek çoğunluk, çoğunluğun çıkarlarına gerçek hizmet, haklarının gerçekten korunması vs. haline gelebilmesi için, bunun için belli bir sınıfsal koşul gereklidir. Bu koşul şudur: küçük-burjuvazinin çoğunluğunun en azından tayin edici anda ve tayin edici yerde devrimci proletaryaya katılması.

Bu olmadan çoğunluk, belirli bir süre tutunabilecek, parlayabilecek, kıvılcım saçabilecek, gürültü koparabilecek, zafer kazanabilecek, fakat yine de kesin bir kaçınılmazlıkla başarısızlığa mahkum olan bir hayaldir. Geçerken belirtelim ki, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin Temmuz 1917'de Rus devriminde görüldüğü gibi tattıkları çoğunluğun iflası da bu türdendir.

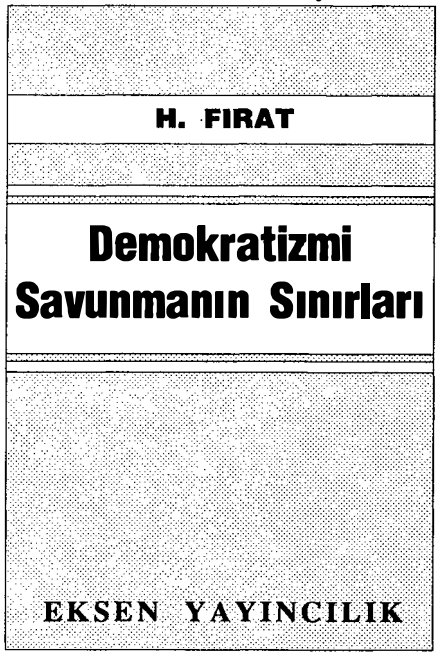
Devam. Devrimin devletteki "mutat durum"dan farkı, devlet yaşamının tartışmalı sorunlarının -silahlı mücadeleye varana dek- doğrudan sınıfların mücadelesiyle ve kitlelerin mücadelesiyle karara bağlanmasıdır. Kitleler özgür ve silahlı olur olmaz başka türlüsü olamaz. Bu temel ogudan, devrimci bir dönemde,"çoğunluğun iradesi"ni ifade etmenin yeterli olmadığı sonucu çıkar- hayır, tayin edici anda ve tayin edici yerde ***daha güçlü olmak, zafer kazanmak*** gerekir. Almanya'da ortaçağ "Köylü Savaşı"yla başlayarak, tüm büyük devrimci hareketler ve çağlardan, ta 1848 ve 1871 yıllarına, 1905'e varana dek, daha iyi örgütlenmiş, daha hedef bilinçli, daha iyi silahlanmış bir azınlığın, iradesini çoğunluğa nasıl zorla kabul ettirdiğinin ve yendiğinin sayısız örneklerini görüyoruz.

Fr. Engels, 16. yüzyıl köylü ayaklanmasıyla 1848 Alman Devrimi'nin belli bir dereceye kadar ortak deneyimlerinden çıkan dersi özellikle vurguladı: yani eylemlerin dağınıklığı, ezilen kitlelerde küçük-burjuva yaşam konumlarıyla bağıntılı olan merkezileşmenin eksikliği. Ve meseleye bu cepheden yaklaştığımızda aynı sonuca varıyoruz: küçük-burjuva kitlelerin basit çoğunluğu hiç bir şeyi tayin etmez ve edemez, çünkü dağınık milyonlarca küçük çifçi ***ancak*** ya burjuvazi ya da proletarya tarafından onlara önderlik edilirse örgütlülüğe, eylemlerin politik hedef berraklığına, (zafer için gerekli) merkezlileşmeye ulaşabilir.

Bilindiği gibi, son tahlilde toplumsal yaşamın sorunları, sınıf mücadelesinin en şiddetli, en keskin biçimiyle, yani içsavaşla karara bağlanır. Fakat her savaşta olduğu (gibi-ÇN) bu savaşta da -bu da bilinen ve ilke olarak kimsenin reddetmediği bir gerçektir- tayin edici olan ekonomidir. Bunu "ilkesel" olarak yadsımayan ve bugünkü Rusya'nın kapitalist karakteri konusunda pekala açık olan gerek Sosyal-Devrimcilerin gerekse de Menşeviklerin, gerçeğin gözünün içine soğukkanlılıkla bakma cesaretini gösterememeleri son derece karakteristik ve manidardır. Gerçeği, yani: Rusya dahil her kapitalist ülkenin, üç temel ana güce: burjuvazi, küçük-burjuvazi ve proletaryaya ayrıldığını itiraf etmekten korkuyorlar. Birinci ve üçüncü güçten herkes sözediyor, onları herkes kabul ediyor. İkincisi -yani sayısal olarak tam da ***çoğunluk!***- ne ekonomik, ne politik ne de askeri bakımdan serinkanlılıkla değerendirilmek istenmiyor.

Gerçeği hazmedemeyiz, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin kendini tanımaktan korkusu bu anlama geliyor.

Seçme Eserler, Cilt: 6, İnter Yayınları,s.189-192

Anayasal hayaller üzerine-2

V.İ.LENİN

II

Marx 1848'in küçük-burjuva "sosyal-demokratları"nı şiddetle eleştirirken, "halk" ve genelde halk çoğunluğu üzerine sınısız laf ebeliklerini özellikle sert biçimde damgaladı. Anayasal hayallerin tahlilinde, "çoğunluğa" ilişkin ikinci görüş incelenirken üzerinde düşünülmesi gereken şey budur.

Devlet içinde gerçekten de çoğunluğun karar vermesi için belli reel koşullar gereklidir. Yani: kararları çoğunluğa dayanarak alma imkanı veren ve bu imkanın gerçekliğe dönüştürülmesini garantileyen bir devlet düzeni, bir devlet erki kurulmuş olmalıdır. Bir yanı bu. Öte yandan bu çoğunluğun, sınıfsal birleşimi itibariyle, bu çoğunluk içindeki (veya dışındaki) şu ya da bu sınıfların karşılıklı ilişkileri temelinde, devlet arabasını uyumlu ve başarılı biçimde kullanacak durumda olması gerekir.

Halk çoğunluğu ve devlet işlerinin bu çoğunluğun iradesine uygun olarak seyretmesi sorununda bu iki reel koşulun tayin edici rol oynadığı her Marksist için açıktır. Oysa Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin tüm politik literatürü ve dahası tüm politik tavırları, koşulları hiç bilmediklerini gösteriyor.

Devlette politik iktidar, çıkarları çoğunluğun çıkarlarıyla uyuşan bir sınıfın elinde bulunursa, o zaman devleti çoğunluğun iradesine göre yönetmek gerçekten mümkündür.

Fakat politik iktidar, çıkarları çoğunluğun çıkarlarından farklı bir sınıfın elinde bulunursa, o zaman çoğunluğa dayalı her türlü yönetim kaçınılmaz olarak bir yalana ya da bu çoğunluğun ezilmesine dönüşür. Her burjuva cumhuriyet bunun için yüzlerce ve binlerce örnek sunar. Rusya'da burjuvazi gerek ekonomik gerekse politik olarak egemendir. Onun çıkarları özellikle emperyalist savaş döneminde çoğunluğun çıkarlarıyla en şiddetli biçimde ayrılıyor. Bu yüzden sorunun biçimsel-hukuksal değil, materyalist, Marksist tarzda ortaya konuşunda sorunun püf noktası, bu ayrışmanın açığa çıkarılmasında, kitlelerin burjuvazi tarafından aldatılmasına karşı mücadelede yatmaktadır.

Sosyal-Devrimcilerimiz ve Menşeviklerimiz, tersine, gerçek rollerinin, kitlelerin ("çoğunluk"un) burjuvazi tarafından aldatılmasının aleti, bu aldatmanın tempo tutucusu ve yardakçısı olmak olduğunu tamamen kanıtladılar ve gösterdiler. Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler arasında tek tek kişiler ne kadar dürüst olursa olsun, temel politik düşünceleri -proletarya diktatörlüğü ve sosyalizmin zaferi olmadan emperyalist savaştan "ilhakların ve savaş tazminatlarının olmadığı bir barış"a geçişin mümkün olduğu, yine aynı koşul olmadan toprağın halka bedelsiz devrinin ve üretim üzerinde halkın yararına "denetim"in mümkün olduğu-, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin bu temel politik (ve tabii ekonomik) düşünceleri, küçük-burjuva kendi kendini aldatmadır ya da, ki bu da aynı şeydir, kitlelerin ("çoğunluk"un) burjuvazi tarafından aldatılmasıdır.

Küçük-burjuva demokratlar, Louis Blanc ayarında sosyalistler, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler tarafından ortaya konduğu şekliyle çoğunluk sorununa ilişkin ilk ve en önemli "düzelti"miz budur: çoğunluk aslında yalnızca biçimsel bir momentse ve maddi olarak, gerçekte bu çoğunluk, bu çoğunluğun burjuvazi tarafından aldatılmasını fiilen hayata geçiren partilerin çoğunluğuysa, gerçekte "çoğunluk"un ne yararı var.

Ve tabii ki -burada ikinci "düzelti"ye, yukarıda değinilen ikinci temel hususa geliyoruz-, tabii ki bu aldatma ancak onun sınıfsal temelleri ve sınıfsal anlamı anlaşıldığında doğru kavranabilir. Bu kişisel bir aldatma değildir, (kabaca söylendiğinde) "dolandırıcılık"değildir, sınıfın ekonomik konumundan kaynaklanan yanıltıcı bir düşüncedir. Küçük-burjuva öyle bir ekonomik konumda bulunur, yaşam koşulları öyledir ki, kendini kandırmadan edemez, elinde olmadan ve kaçınılmaz olarak kah burjuvaziye kah proletaryaya doğru çekilir. ***Ekonomik*** olarak bağımsız bir "çizgi"ye sahip ***olamaz.***

(Devamı s.23'te)